

universitātes avīze

OTRDIENA,
19. NOVEMBRIS
2002. GADS

Latvijas Universitātes izdevums (iznāk kopš 25.09.1922.)

№6

Latvijas dzimšanas diena

Prezidenta loma demokrātiskas sabiedrības veidošanā



ogad apīt 80 gadu kopš
irmā Latvijas Valsts presi-
lenta ievēlēšanas. Lai
vērtētu prezidenta in-
stitūta lomu valsts pār-
aldē, politikā un demo-
rātijas ideju attīstībā, kā
rī veiktu vēsturisku atska-
80 gadu ilgā pagātnē,
atvijas Universitāte orga-
izē zinātnisku konferenci
Prezidenta loma demo-

krātiskas sabiedrības vei-
došanā". Konference no-
fiks 28. novembrī LU Maza-
jā aulā, Raiņa bulv. 19, klāt-
esot arī pašreizējai Latvijas
Valsts prezidentei V. Viķei-
Freibergai.

Konferences pirmās daļas
referāti būs veltīti bijušo Lat-
vijas Valsts prezidentu atce-
rei un to lomas izvērtēšanai.
Sekos apaļā galda diskusija

"Prezidenta institūta
attīstības perspektīvas jauno
zinātnieku skatījumā", kurā
 piedalīsies LU Vēstures un fi-
lozofijas, Juridiskās un Sociā-
lo zinātņu fakultātes studen-
ti, doktoranti un jaunie
mācībspēki.

Konferences dienā LU
Vēstures muzejā tiks atklāta
prezidenta institūcijai veltīta
izstāde, kuras tapšanā pieda-
lās LU Arhīvu, Bibliotēku un
Latvijas Valsts preziden-
ta kanceleju. Izstādes
eksponācija būs apskatāma
arī pēc konferences.

**Konferences darba
kārtība:**

10.00 Konferences at-
klāšana.

Latvijas Universitātes rek-
tora Ivara Lāča uzruna

10.10 Latvijas Valsts pre-
zidentes Vairas Viķes-Frei-

bergas uzruna

Valsts prezidents – demo-
krātiskas valsts veidotājs Pie-
redze un salīdzinājums

10.25 Prezidentūra Lat-
vijā 1920. – 1930. gados.
Valsts prezidenti G. Zemgals
un A. Kviesis

A. Stranga (Vēstures un fi-
lozofijas fak.)

10.45 J. Čakste – demo-
krātisko tradīciju veidotājs

I. Butulis (Vēstures un fi-
lozofijas fak.)

11.05 K. Ulmanis – Lat-
vijas Valsts prezidents

I. Feldmanis (Vēstures un
filozofijas fak.)

11.20 Salīdzinošais
skatījums uz Valsts preziden-
ta kreatīvo funkciju Latvijā
un ārvalstīs

R. Balodis (Juridiskā fak.)

11.40 Prezidenta per-
sonība, tās ietekme uz valsts

2. lpp. ▶

viedoklis

Daugavgrīvas naftas termināls – prioritāte?



"Daugavgrīva ir cietoksnis
un miests pie Daugavas
grīvas, kur Daugava ietek
Bullupē, radīdama šauru, 1
– 2 verstis plato salu starp
jūru, Daugavu un Bullupi."
(M. Skujenieks, "Latvija").
Aktuāls projekts šobrīd ir
Baltic Oil Terminal naftas
termināls Daugavgrīvas os-
tā. Analītisku viedokli par šo
projektu paudis LU Ģeogrā-
fijas un Zemes zinātņu fa-
kultātes mācībspēks profe-
sors OĻĢERTS NIKODEMUS.

- Kāda varētu būt termi-
nāla ietekme uz vidi, vai
šis projekts ir juridiski pa-
matots?

- Naftas terminālu
attīstībā ir ieinteresētas gan
valstis, gan pilsētas.

8. lpp. ▶

Šajā numurā:

Kā droši un sievišķīgi tikt
zināšanu kalnā - intervija
ar profesori Ausmu Cimdiņu
- 4. lpp.

Kāpēc "pazūd" studenti
- 6. lpp.

Pasniedzēji dāvina grāmatas
- 8. lpp.

redaktors sleja

Latvijas valstij 84. gadskārta.
Kādu redzam Latviju caur Uni-
versitātes prizmu? Atzīmējam
faktu, ka Latvijas prezidentūrai
svinam 80 gadus – būs skatāma
izstāde LU muzeja telpās, kād-
reizējais LU absolvents Alberts
Kleinhofs piedāvā jaunu mate-
riālu par bijušo prezidentu Kārli
Ulmani un strādniecību. Šobrīd
Latvijas prezidentei veltītā grā-
mata, kuru sarakstījis
LU profesore Ausma Cim-
diņa, tagad tulkota krievu valo-
dā, un notiek tās atvēršanas
svētki.

Universitāte ir garants Lat-
vijas attīstībai – tā sacījis rek-
tors Ivars Lācis. To, vai LU prestižs
ir stabils, aicinām vērtēt kopīgi.

Mums nav vienaldzīga Lat-
vijas nākotne. Vismaz tā deklarē-
jam, bet kā sargājam Latvijas
dabu – to cenšamies izziņāt,
informējot par dažiem projek-
tiem.

Mēs esam ļoti dažādi. Kas
mūs interesē? Cik nopietni un
cik daudzveidīgi? Žurnālistiem
vairs nemāca ārzemju lite-
ratūru, un profesore Sigma An-
krava uzskata, ka tas ir milzīgs
trūkums. Tāpat viņa ir pārlieci-
nāta, ka latviešiem valstiskuma
ideja ir vāji attīstīta. Saruna ar
profesori par konferenci Mo-
derno valodu fakultātē un ne ti-
kai. Kāpēc daudzi skatās TV
realitātes šovus, vienlaicīgi atzi-
stot, ka tā ir laika nosīšana – tuk-
šas sarunas u. tml.? Kāpēc tajos
iesaistās arī studenti, kas viņus
motivē? Uzklusām dažu spēles
dalībnieku viedokļus.

Latvija – gudra, skaista, sa-
kopta, bagāta. Cik ļoti vēlos, lai
tā sakām pēc gada – Latvijas
Valsts 85. dzimšanas dienā!

ILZE BRINKMANE,
galvenā redaktore

Pulcējas Latvijas Statistiķu asociācija

LSA biedru kopsapulce notika 30. oktobrī LU Mazajā aulā. Profesionālajā asociācijā ir 97 biedri, un viņi tikās, lai izvērtētu gada laikā paveikto.

Valdes pārskata ziņojumu lasīja LSA prezidents profesors Pēteris Zvidriņš. Viņš atzīmēja, ka ir bijuši 16 lasījumi par aktuāliem statistikas jautājumiem, piemēram, "Finansu analīze un vērtspapīru tirdzniecība", "Sociālās statistikas, dzīves līmeņa pētījumu un saskares jautājumu problēmas", "Statistikas un statistikas metožu izmantošana studiju programmās" u. c. Ritējusi sekmīga zinātniskā darbība, turpinās mācību līdzekļu gatavošana statistikā un to izdošana, notiek starptautiskā sadarbība PHARE un citu projektu ietvaros. Tiek gatavota starptautiska konference "Statistikas pētījumi – zinātņu un izglītības bāze", kas notiks 2003. gadā, no 2. līdz 4. oktobrim.

Sekoja Revīzijas komisijas ziņojums par LSA finansiālo situāciju, tā apspriešana un apstiprināšana, jaunas LSA valdes un Revīzijas komisijas vēlēšanas. Par asociācijas prezidentu atkārtoti tika ievēlēts profesors P. Zvidriņš – LU Statistikas un demogrāfijas katedras vadītājs, bet par viceprezidentu – asoc. profesors I. Vanags. No LU mācībspēkiem valdē ievēlēti arī LU prorektors profesors J. Krūmiņš, Eurofakultātes Rīgas nodaļas vadītāja B. Sloka, asoc. profesore I. Ciemiņa, lektore S. Kristapsone.

LSA kopsapulcē par augstākās kvalifikācijas ekonomistu gatavošanu Latvijā ziņoja Augstākās izglītības padomes priekšsēdētāja profesore B.

Rivža. Viņa runāja par statistikas studentu sagatavošanas ainu. Latvijā ir 20 valsts augstskolas, un tajās studē gandrīz 90 000 studentu, t. i., 80% no kopējā studentu skaita. Pārējie 20% studentu mācās privātajās augstskolās. Valsts augstskolās ir 60% pilna laika un 40% – nepilna laika studentu. No šiem 60% 2/3, tātad 33 000 studentu, studē par valsts budžeta līdzekļiem. Ja palūkojam uz kopējo studentu skaitu, kas ir 110 000, sociālās zinātnes studē 52%. Tie ir ekonomisti, vadības zinātnes speciālisti, juristi, politologi, so-

desmit gadus Latvijā vajadzēs intensīvi gatavot speciālistus vadībizinātnēs un ekonomikā, jo Rīga vēl nav piepildīta un veidojas jauni tirgi. Jauni speciālisti ar padziļinātām zināšanām būs vajadzīgi arī Centrālajā Statistiskās pārvaldē.

Sabiedrība ļoti augstu vērtē arī sociālās zinātnes. Studēt ekonomiku un vadības zinātnes ir prestiži, jo būs darbs un peļņa. Taču arī mācībspēkiem ir jābūt gataviem mainīties līdz ar sabiedrību un tās vajadzību attīstīties. Ir svarīgi domāt, kādas jaunas profesionālās studiju

"Studēt ekonomiku un vadības zinātnes ir prestiži, jo būs darbs un peļņa. Taču arī mācībspēkiem ir jābūt gataviem mainīties līdz ar sabiedrību un tās vajadzību attīstīties."

ciologi. Valsts augstskolās sociālo zinātņu blokā studē 44% studentu, bet privātajās augstskolās – 84%, jo tajās ir pamatā sociālās zinātnes. Sociālā izglītība ir salīdzinoši lētāka, jo nav vajadzīgi tādi kapitālieguldījumi kā, piemēram, dabaszinātņu, inženierzinātņu, medicīnas un citu zinātņu jomā. Šīs zinātnes ir koncentrētas valsts augstskolās. To statistiķu skaits, kuri ir sagatavoti laika posmā pēc Otrā pasaules kara, ir 300. Šobrīd statistikā ir arī maģistranti un doktorandi. Tas liecina, ka statistiķi, tāpat kā ekonomisti, ir vajadzīgi. Rīgas Ekonomikas augstskola kopā ar kādu Anglijas augstskolu veica pētījumu, kurā viens no secinājumiem ir tāds, ka vēl

programmas piedāvāt.

Profesore B. Rivža runāja arī par to, kādus statistikas rādītājus studenti visvairāk izmanto studiju procesā. Tie ir Ekonomikas ministrijas Lauksaimniecības gada ziņojumi, Statistiskās gadagrāmata, Lauksaimniecības skaitīšanas rezultāti, Mājsaimniecības pētījumi un citi materiāli.

Profesore salīdzināja LSA ar tiltu uz sabiedrību. Viņa atzīmēja, ka ir būtiski rīkot konferences, seminārus un par statistiķu sabiedrībai stāstīt interesanti. B. Rivža vēlēja Latvijas statistiķiem veiksmīgu darbu arī turpmāk.

MĀRA SADOVSKA

Prezidenta loma demokrātiskas sabiedrības veidošanā

◀ 1. lpp.

politiku un prezidenta institūta nostiprināšanā un attīstībā

D. Bāra (Sociālo zinātņu fak.)

12.00 Izstādes atklāšana Latvijas Universitātes Vēstures muzejā, Raiņa bulv. 19

12.00 – 13.30 Izstādes apskate LU Vēstures muzejā

13.30 – 16.00 Apaļā galda diskusija

Prezidenta institūta attīstības perspektīvas jauno zinātnieku skatījumā

Vadītājs – Ābrams Kleckins
Prezidentālisma veidi un funkcijas Austrum- un Centrāleiropā (teorijā)

V. Kalniņš (Sociālo zinātņu fak.)

Prezidenta institūti pārējās valstīs Austrum- un Centrāleiropā

Z. Bērziņš (Juridiskā fak.)
Prezidentālisma veidi Austrum- un Centrāleiropā (salīdzinošais aspekts)

I. Indāns (Sociālo zinātņu fak.)

Prezidents – demokrātiskas attīstības veicinātājs

K. Rāviņa (Sociālo zinātņu fak.)

Valsts prezidenta loma valsts pārvaldē

E. Ikvilds (Juridiskā fak.)

Valsts prezidenta vieta konstitucionālās kontroles institūtā Latvijā, Lietuvā un Igaunijā

A. Rodiņa (Juridiskā fak.)

Latvijas valsts prezidenta ievēlēšanas un amatā stāšanās regulējums: esošais un vēlamais

K. Hahelis (Juridiskā fak.)

Sīkāka informācija par konferenci iegūstama pie konferences koordinatorei Dainas Bāras 7089859 un Ligas Andersones 7280311.

EVJUA RŪSĪTE,
LU Zinātņu daļa

iesakām

Ja gribat būt enciklopēdisti

Droši vien daudzi pat nezina, cik saistošas ir enciklopēdijas. Ieteicams ne tikai laiku pa laiku tajās ielūkoties, bet arī lasīt. Vairāk ar jūs kļūsiet par enciklopēdistiem...

Kārtējā LU Bibliotēkas jaunāko grāmatu ceturtdienas izstāde iepriecināja tieši ar enciklopēdijām. Skolas vecuma bērniem domāta krievu valodā izdotā "Энциклопедия для детей" fizikā. Iznākusi enciklopēdija krievu valodā "Всемирная география", kā arī enciklopēdija visdažādākajās zinātņu disciplīnās "Наука".

Tikpat bagāts grāmatu klāsts ir ekonomikā. Šajā jomā iznākuši vairāki nozīmīgi darbi angļu valodā: "Financial Risks, Stability and Globalization", "International Finance", kā arī "Silent Revolution. The International Monetary Fund. 1879. – 1989."

Pēdējā laikā tiek daudz runāts par globalizāciju, galvenokārt saistībā ar ekonomiskajiem procesiem, taču krievu valodā iznākusi I. Lukošuka grāmata "Глобализация, государство, XXI век" pievēršas tieši globalizācijas tiesiskajiem aspektiem.

Lai gan Latvijas reklāmas tirgus ir neliels, tomēr reklāmai mūsu dzīvē ir aizvien būtiskāka loma. Krievu valodā iznākušajā V. Učenova un N. Starīha darbā "История рекламы" reklāmas rašanās un veidošanās analizēta vēsturiskā aspektā.

Savukārt sērijā "Preses vēsture" krievu valodā iznācis K. Bjuhera darbs "Рождение газеты".

Krievu filozofijas vēsturei veltīta Vasilija Zenkovskas grāmata krievu valodā "Рождение русской философии".

Psihologijas jomā iepriecina vairāki izdevumi gan latviešu, gan angļu, gan krievu valodā. Angliski iznākusi grāmata skolās bērnu psiholoģijā par psiholoģijas vietu un lomu skolā. "Psychology in schools", bet latviešu valodā – "Sociālais pedagogs un bērns ar valodas sistēmas traucējumiem". Vairāki darbi izdoti krievu valodā: "Психология развития", "Анализ характера".

Bibliotēkzinātnē veltītajā literatūras klāstā uzmanību saista izdevums angļu valodā "Public library service".

VIJUA APINĪTE

seminārs

Veltīts mārketingam

22. novembrī Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes telpās notiks mārketingam veltīts seminārs - lekcija, kurā netipiski ierastajam mācību procesam tiks nevis klāstīta teorija, bet gan analizēta stratēģija un stāstīti piemēri no reālas prakses reālajā tirgū.

Seminārs "Segmentēšana" veltīts tirgus sadalīšanai pēc patērētāju grupām jeb tirgus segmentēšanai, no praktiskās puses aplūkojot segmentēšanas būtību un mērķus. Semināru vadīs uzņēmuma "Stemens" Latvijas pārstāvniecības mobilo telefonu tirdzniecības vadītāja Ērika Dārziņa, kas, vairākus gadus darbojoties šajā amatā, labi pārzina Latvijas tirgus nianšes un patērētāju specifiku.

Semināra rīkotājs ir sabiedriskā organizācija "Mārketinga starp Teoriju un Praksi" (MTP), kas apvieno enerģiskus jauniešus ar interesi par mārketingu, reklāmu un sabiedriskajām attiecībām no Latvijas vadošajām augstskolām. Gan MTP dalībnieki, gan sabiedrībā pazīstami mārketinga speciālisti ir pārliecinājušies, ka jauniešu interese par tēmām, kas skar mārketingu, ar katru gadu palielinās. Tāpēc esam pārliecināti, ka arī 22. novembra seminārs daudziem apmeklētājiem liksies interesants.

Organizācijas dalībniekiem ir liela pieredze šāda veida pasākumu rīkošanā. 2001. un 2002. gadā organizēti vairāki semināri studentiem par tādām tēmām kā "Banku mārketingi" (piedalās lektori no Parēks bankas un Hansabankas), "Tirgus pētījumi" (MediaPool, Baltic Media Facts), "Tiešais mārketingi" (Nacionālo Maksājumu centrs un reklāmas aģentūra RappCollins), "Starptautiskais mārketingi" (Unilever) un "Praktiskās sabiedriskās attiecības" (Consensus).

Visi interesenti laipni aicināti uz semināru "Segmentēšana" Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātē, Aspazijas bulvārī 5a, 421. auditorijā piektdien, 22. novembrī, plkst. 16:30.

Sīkāku informāciju var iegūt pa telefonu 9150850 vai rakstot uz mtp_latvia@yahoo.com.

ILZE MILLERE



Kārlis Ulmanis

Daži vārdi par šo rakstu autoru

"Tas bija 1906. gada 28. februārī, kad es ieraudzīju šo trako pasauli. Pēc Piekta gada apspiešanas vēl joprojām ārdījās kazaki, asiņainās orgijās tika slīcināta mūsu zeme. Mans tēvs bija piedalījies revolūcija darbos, tāpēc manās kristībās mācītājs neesot minējis, ko viņš kristī."*

Tā sava dzīvesstāsta ievadā raksta kādreizējais Latvijas Universitātes Lauksaimniecības fakultātes students un vēlākais Latvijas Darba kameras ģenerālsēkretārs Alberts Kleinhofs, viens no ievērojamākajiem vēl šajā pasaulē esošajiem pirmskara Latvijas politiskajiem un saimnieciskajiem darbiniekiem.

A. Kleinhofs bija to enerģisko un tālredzīgo latviešu priekšpulka, kuri nedaudzos gados panāca strauju valsts uzplaukumu. Strādājot Informācijas un propagandas pārvaldē, viņš organizēja lielos (grandiozos!) tautas svētkus Brīvdabas muzejā, Daugavmalā, Koknesē... Viņš ir redīgējis arī Kameras laikrakstu "Darba Dzīve".

Ilgus gadus A. Kleinhofs regulāri publicēja ASV iznākošajos latviešu preses izdevumos, vairāki raksti iespiesti arī žurnālā "Skola un Ģimene", "Neatkarīgajā Rīta Avīzē" un "Brīvajā Latvijā". A. Kleinhofs ir uzrakstījis grāmatu "Pāri mašīnām stāv cilvēks".** Autors to dāvinājis arī vairākām bibliotēkām Latvijā. Nacionālās bibliotēkas Letonikas nodaļas bibliogrāfi to sameklē dažās minūtēs.

1999. gadā A. Kleinhofs tika

apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa Pirmās pakāpes Goda zīmi.

Kādreizējais LU students šobrīd dzīvo ASV, Mineapolī, vēl joprojām ir aprīnājami rosīgs un ar nedziestošu vēribu seko visām norisēm Latvijā, priecājas par katru vitalitātes izpausmi un labu vēsti no tālās, tik mīļās un neaizmirstamās tēvzemes.

JĀNIS GULBIS, žurnālists

* Žurnāls "Skola un Ģimene", 1977, 5. nr.

** Wallingford, Connecticut, USA, 1991.

Pēc varas pārņemšanas Kārlis Ulmanis darba laiku iestādēs pagarināja no sešām uz septiņām stundām dienā. Darba apjoms palielinājās tā, ka bieži nebija laika apēst pat līdzpaņemto sviestmaizi. Ar tā saucamos inteliģentos bezdarbniekus, kuri agrāk darba trūkuma dēļ apmežoja Jūrmalas kāpas, iesaistīja viņiem piemērotā darbā. Tika nodarbināti vēl 44 000 reģistrētie bezdarbnieki. Šie fakti vien jau vēstīja par uzplaukumu.

Fabrikās nodarbināja pāri par 117 000 strādnieku, kas kopā ar ģimenes locekļiem jau veidoja 1/5 iedzīvotāju. Tiem vēl jāpieskaita dzelzceļa un zemesceļu tīklā, tirdzniecībā, autosatiksmē, publiskajā apkalpē, būvniecībā un sikākās nozarēs strādājošie, kas kopā veidoja pāri par trešdaļu no visas tautas un apvienojās 52 arodbiedrībās. Te jāpiebilst, ka diktatūras zemēs (Vācijā, Itālijā, Kubā un citur) arodbiedrību nebija, jo nekāda strādnieku organizēšanās tur netika pieļauta – nedrīkstēja darboties ne strādnieku kori, ne orķestri, nenotika arī citi strādnieku pasākumi. Diktatoriem acimredzot bija bail no organizētiem strādniekiem. Tiesa, bija gan nodibinātas brīvā laika izpriecējošas sadarbības jomā, bet viņa radītais Bora institūts kļuva par vienu no svarīgākajiem pasaules zinātniskajiem centriem. Diemžēl neizdevās noskaidrot, kā virzījās sarunas par N. Bora ierašanos Rīgā un kādi bija to konkrētie rezultāti. Katrā gadījumā ziņu par izcilā dāņu zināt-

un atzītu mākslinieku izrādes ar zemu ieejas maksu. Tikai nekādu strādnieku pašdarbību, par arodbiedrībām nerunājot!

Arodbiedrību "jumta" organizācija Latvijā bija Darba kamera. Lidzās šim brīvprātīgajām organizācijām pastāvēja arī valsts iecelti darba inspektori, kuri palīdzēja darba sarežģījumu gadījumos. Populāri un ierasti bija darba ligumi, ko arodbiedrības slēdza ar rūpniecības uzņēmumiem. Tie regulēja algu apjomu un darba apstākļus. Streiku nebija. Ja kādreiz kāds draudēja izcelties vai pat sākas, to likvidēja abu pušu apspriedēs, panākot izlīgumu un savstarpēju mieru.

Liels notikums bija pirmie Strādnieku svētki Brīvdabas muzejā 1935. gada 28. jūlijā. Kaut arī diena bija sliktā – liņāja siks lietutiņš –, jau no paša

"..cilvēks, kas tur, apakšstāvā, strādā pie šīm mašīnām, – tas ir tas galvenais, tas ir tas kapitāls, tā ir tā bagātība, tā ir visa nākotnes ķīla un drošība."

rīta Juglas šoseja bija pilna ar svētku dalībniekiem, kas uz notikuma vietu devās gan kājām, gan ar velosipēdiem, arī autobusos. Daudz ģimeņu, pat ar bērnu ratiņiem pie rokas. Visi tobrīd brīvie Rīgas satiksmes autobusi tika mobilizēti Strādnieku svētku dalībnieku vajadzībām, šim nolūkam tika piešķirts arī armijas transports. Brīvdabas muzejā pulcējās pāri par 100 000 cilvēku, kas piepildīja visu muzeja teritoriju, apmeklētāji apmetās arī mežmalā. Jāatzīst, ka noskaņojums svētku sākumā bija visai nospiedošs. Tad apmeklētājus jūtami iepriecināja meteorologu paziņojums, ka diena izvērtīsoties jauka, jo Dobelē jau tagad spīdot saule. It kā simboliski, bet tā arī atmirdzēja, Ulmanim izkāpjot no automašīnas.

Svētkos iesvētīja 40 arodbiedrību jaunus karogus, prezī-

dents K. Ulmanis teica svinīgu uzrunu. Tās saturs bija nepārasts, pat pārsteidzošs un strādniekus pacilājošs. Lūk, viņa vārdi:

"Pāri visām mašīnām, pāri visiem skursteņiem, pāri visām fabriku lielajām ēkām stāv cilvēks, kas tur, apakšstāvā, strādā pie šīm mašīnām, – tas ir tas galvenais, tas ir tas kapitāls, tā ir tā bagātība, tā ir visa nākotnes ķīla un drošība."

Runa izraisīja brāzmainus aplausus. K. Ulmanis sludināja kaut ko pavisam nedzirdētu, jaunu, līdzīgi pravietim – cieņu pret katru personu Latvijas valstī. Strādniekiem tika pavēstīts, ka viņi nav ne-nozīmīgas un mazsvarīgas personas, bet nozīmīgi valsts pilsoņi, kam pienākas tāda pati cieņa un atzinība kā jebkuram citam šai valstī. Kad runas beigās K. Ulmanis sev blakus go-

iedzīvotājiem. Strādnieki tiecās augšup. Divu gadu laikā nodibinājās 19 jauni kori ar 1292 dziedātājiem, 11 stīgu orķestri, 12 pūtēju (jeb ragu) orķestri, arī mutes harmoniku un zāģu mūzikas ansambļi, izveidojās tautas deju grupas un ritmoplastikas (kaut kas starp sportu un baletu) kopas. Strādnieki ar lielu atsaucību apmeklēja amatu kursu K. Barona Tautas augstskolā, darbojās Mātes skolā, kas domāta jaunajām un topošajām mātēm, nodibināja Latvijas arodbiedrību organizāciju "Sports", kas apvienoja kuplu skaitu dalībnieku. Tika organizēta virkne vēl citu šeit neminētu pasākumu. Vārdu sakot, strādniekus jauniegūtā pašapziņa tik ļoti pacilāja, ka viņi centās pacelties aizvien augstāk un augstāk. Dabīgi, ka no cilvēka cieņas izpausmes izaug lepnums.

Rīgas Ormaņu biedrība 1938. gadā rīkoja savas biedrības 60 gadu pastāvēšanas jubileju. Tika ielūgts Darba kameras priekšsēdētājs. Aizņemības dēļ viņš mani lūdza aiziet viņa vietā. Liels bija mans pārsteigums, ka pie sarīkojuma telpas durvīm mani sagaidīja valdes locekļi, tērpušies frakās. Puķes pasniedza divas dāmas garos, melnos vakartērpos. Viss vakars noritēja svinīgi, pacilāti, gluži kā turīgo aprindu svinības.

Prasība pēc cilvēka cieņas tika ieslēgta Likumā par Darba kameru. Tas notika veselus 14 gadus pirms tās dienas, kad līdzīgu deklarāciju pieņēma Apvienoto Nāciju Organizācija.

Paredzēt nākotnes notikumus un attiecīgi rīkoties spēj tikai lieli valstsvīri. Vēsture liecina, ka tādu bijis visai maz. Tālab pieminams profesora Dr. H. Biezā vērtējums par Kārli Ulmani: "Pārāk liels valstsvīrs pārāk mazai tautai".

Latvija var justies lepna, ka spēj izaudzināt vīrus un sievas, kas droši stāv līdzās pasaules dižgariem.

ALBERTS KLEINHOFS (USA),
Latvijas Darba kameras
bij. ģenerālsēkretārs

Ārzemju zinātnieki LU

(1. turpinājums. Sākums "UA" Nr.5.)

Dāņu fiziķis Nilss Bors deva ievērojamu ieguldījumu arī atoma kodola teorijas un kodolreakciju, elementārdaļiņu un apkārtnes vides mijiedarbības procesu jomā. 1927. gadā viņš formulēja mikropasaules fizikas galveno – papildināmības – principu, kas apgalvo, ka mikropasaule nav tādu stāvokļu, kuros objektam vienlaicīgi piemistu noteiktas dinamiskās īpašības. 1939. ga-

dā viņš kopīgi ar Dž. Vileru izstrādāja kodolu dalīšanās teoriju, ka notiek milzīga atomkodolenerģijas daudzuma atbrīvošanās. N. Bors radīja izcilu fiziķu skolu un daudz izdarīja visas pasaules fiziķu starptautiskās sadarbības jomā, bet viņa radītais Bora institūts kļuva par vienu no svarīgākajiem pasaules zinātniskajiem centriem. Diemžēl neizdevās noskaidrot, kā virzījās sarunas par N. Bora ierašanos Rīgā un kādi bija to konkrētie rezultāti. Katrā gadījumā ziņu par izcilā dāņu zināt-

nieka uzturēšanos mūsu *Alma mater* nav.

Runājot par mūsu Universitātes sakariem ar Šveici, vispirms jāpastāsta par pazīstamo šveiciešu zinātnieku materiālu zinātnes un celtniecības mehānikas jomā, **Cirihes Augstākās Tehniskās skolas profesoru Dr. ing. h. c. Mirko Rošu (M. Roš)**.

Profesors M. Rošs dzimis Horvātijā 1879. gadā. Reālgimnāziju beidzis Belgradā, Serbijā, kur viņa tēvs kā būvniecības speciālists nodarbojās ar ceļu

un tiltu būvniecību. Pēc vidusskolas absolvēšanas M. Rošs trīs semestrus studēja Belgradas universitātes Tehniskajā fakultātē, bet pēc tam pārgāja uz Hannoveres Tehnisko augstskolu Vācijā, kuru pabeidza 1906. gadā ar būvzinieņa diplomu. Savu praktisko darbību viņš sāka 1906. – 1907. gadā kā tiltu būves inženieris uz Gottharda dzelzceļa un līdz 1924. gadam strādāja par inženieri un konstruktoru dažādos uzņēmumos. Vienlaicīgi kopš 1908. gada M. Rošs

kādu laiku bija būvniecības un statikas profesora *Dr. ing.* Barkhauzena asistents Hannoveres Tehniskajā augstskolā. 1924. gadā Šveices valdība iecēla M. Rošu par Valsts Materiālu pārbaudes iestādes direktoru un par būvzinieņu materiālu pārbaudes profesoru Šveices Tehniskajā augstskolā Cirihē.

1925. gadā Brīnes Tehniskā augstskola Čehoslovākijā piešķīra M. Rošam *Dr. ing.* grādu.

5. lpp. ▶

Kā droši un sievišķīgi tikt zināšanu kalnā



Ausma Cimdiņa un Latvijas Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga grāmatas "Teksts un klātbūtne" atvēršanas svētkos 1999. gadā

Pēc LU beigšanas 1974. gadā A. Cimdiņas vienīgā pamatdarba vieta bijusi Latvijas Universitāte. Tiesa, darba grāmatīnā kā pirmā darba vieta (vēl studiju gados) ir minēts brāļu Kaudziņu muzejs Vecpiebalgā.

2002. gads A. Cimdiņai bijis sevišķi bagāts: izdevumu krievu valodā piedzīvojuši viņas biogrāfiskā apcere par V. Viķi-Freibergu "Brīvības vārds" (tulkojis izcilā romāna par Raini "Rainis un viņa brāļi" autors rakstnieks Roalds Dobrovenskis); Eiropas Komisijas finansējumu saņēmuši divi A. Cimdiņas izstrādāti projekti: *Socrates/Clio* LU un Pīzas universitātes sadarbības projekta ietvaros izstrādātā intensīvā studiju programma "Religion and Political Change in Europe: Past and Present" un 5. Ietvara programmā sadarbībā ar Belfāstas universitāti izstrādātais petījumu projekts "Enlargement, Gender and Governance: The Civic and Political Participation of Women in EU Candidate Countries", šogad A. Cimdiņa ir saņēmusi arī LU profesores diplomu.

- Dzimtais Piebalgas novads un Ausmas Cimdiņas dzīves ceļš. Ko par to visu teiktu Matīss un Reinis Kaudzītes?

- Dzīves ceļš - tas noteikti ir plašāks un nopietnāks par akadēmiskās karjeras jautājumu. Tik lielas atskaites sistēmas kā brāļi Kaudzītes? Jā, viņi abi ir tādi kā paraugpiebaldzēni, kuriem varētu gribēties līdzināties (sevišķi jaunekļiem un jaunībā), un arī Eiropā gājēji. Brāļu Kaudziņu muzejā pie sienas ir viņu pašrocīgi veidota Eiropas ceļojumu karte. Es varētu mēģināt veidot arī savu, Eiropas sadarbības projektu sakarā izbraukātu, un dažas sakritības tur būtu.

Domāju, ka ar Kaudzītēm

mēs tīri labi saprastos. Mans dzīves ceļš nav bijis tik viegls, lai es varētu darīt to, ko gribu, un tāpēc mana apņemšanās ir: man patīk tas, ko es daru! Savulaik vajadzēja docēt "PSRS tautu literatūras" kursu, es to darīju ar interesi un prieku. Šobrīd viena no iespējām iziet pasaulē (arī baltu filologam) ir akadēmiskā feministika un starpnozaru petījumi. Es daru to ar interesi un jaunatklāsmes prieku, kaut gan feministika tiek uzskatīta par tādu kā konjunktūras tēmu (un ne gluži bez pamata). Visu to darīdama, Reinim un Matisam jūtos parādā, ka tik maz esmu par viņiem rakstījusi. Lasu/docēju jaunāko periodu latviešu literatūras vēsturē, un viņi tur neietilpst. Bet citā, piemēram, esejas un prozas teorijas sakarā, esmu mēģinājusi viņus "iebarot" arī studentiem.

- Vai, kļūvusi par profesori, būsiet mazāk "šerpa" attiecībā uz nebūšanām vai tomēr turpināsiet saukt lietas istajos vārdos (nepieciešamības gadījumā mainīt pasniedzēju attieksmi pret studentiem, abpusēji - gan no pasniedzēju, gan studentu puses ievērot studiju reglamentējošos dokumentus u. c.)?

- Nemaz nebiju pamanījusi, ka esmu, kā jūs sakāt, "šerpa". Ja man kaut ko jautā, tai skaitā studenti, es vienkārši atbildu pēc savas saprašanas, nevis pēc patiesības pēdējā instancē principa. Lai cik tas nebūtu jocīgi, esmu sevi pieķērusi, ka man pat patīk, ja akadēmiskajā diskusijā "uzvar" otra puse, cits viedoklis, jo tad man šķiet, ka esmu kļūvusi gudrāka, saprotot ko tādu, ko pirms tam neesmu sapratusi. Ja tam visam grib ņemt klāt krēsla kājas, situācija droši vien mainās. Nosaukt lietas istajos vārdos ir ārkārtīgi grūti - lietas vienmēr ir dinamiskā, un to nosaukumi arī. Strīdos diemžēl pārāk bieži uzvar nevis patiesība, bet vara.

Jūs domājat par pagājušā pavasara bakalaura nemieriem Filoloģijas fakultātē, viņu vēstuli rektoram un paziņojumu preseī? Lai studenti viņiem izvirzītās prasības varētu ievērot, tās ir jāzina, tām jābūt fiksētām rakstveidā un pieejamām katru mīļu brīdī. Mani pārsteidza, cik pamatīgi mūsu studenti bija izstudējuši visus ar viņu studiju programmu saistītos dokumentus, atraduši tajos pretrunas un vēršoties pie studiju programmas vadības (tas galvenais gaisa jaucejs gan tur esot bijis Rietumu demokrātiju un akadēmisko brīvību baidījušais norvēģu students Snorre), lai situāciju labotu. Ja man likās, ka studentiem taisnība, es to pateicu gan studentiem, gan kolēģiem. Vai tas kas īpašs?

- Nebaidīšanās no nepopulārām idejām?

- Jā, man ir gadījies paust nepopulāras idejas, un arī šobrīd

Es domāju studentiem piedāvāt semestra / bakalaura darba tēmas par jautājumu "Smēķēšanas poētika latviešu literatūrā", un tur nāktos sastapties ar Adamsona "Sapņu pipi", Akuratera "Kalpa zēna vasaru", Robertu Mūku, Knutu Skujenieku, Edvinu Raupu un daudziem citiem, arī citām.

- Ja jums tiktu uzdots jautājums par jūsu ģimenes dzīvi, dārza vai virtuves darbiem, vai jums tas šķistu pašsaprotami? Vai arī no feminisma pētnieces viedokļa jūs to uztvertu kā kārtējo reizi, kad sievietei jautā par ģimeni, bet vīrietim, piemēram, par darbu un karjeru?

- Ko jūs! Tie ir burvīgi jautājumi. Man liekas, ka arī akadēmiski "lielām" vīriešiem par to dažkārt jautā un viņiem ir ko atbildēt. Jūs to atkal par "manu" feminismu? Vai tad pētniekam savā privātajā dzīvē būtu jāievieš teorijas, ar kurām viņš nodarbojas? Piemēram, pārtikas tehnologam pirms ēšanas allaž jānosaka maltītes ķīmiskie komponenti? Saka jau tieši otrādi, ka skroderim nav bikšu... Feministiski pareiza

"Prezidenta biogrāfijas zināšana pieder pie katras tautas politiskās kultūras, un ja vēl tā ir dzīve, kurā slēpjas tik daudz laba un iedvesmojoša (ne karjeras, bet cilvēcības nozīmē)!"

varu piedāvāt veselas divas, šoreiz vairāk materiālas dabas. Fakultātes, kur ir daudz studentu, vajadzētu iekārtot istabu jaunajām māmiņām, kur lekciju starpbrīžos vai pusdienlaikā varētu pabarot bērnu, lai dažu nozīmīgu lekciju dēļ nebūtu jāpārtrauc barošana ar krūti. Kāds tuvinieks vai palīgs bērnu uz barošanas laiku varētu pievest klāt un pēc tam aizvest mājās, lai jaunā māmiņa kādu brīdi vēl droši var turpināt kāpt zināšanu kalnā. Norvēģijas lielākajās pilsētās esot kafējnicas māmiņām ar pavisam maziem bērniem, bet, ja pietiekot vietas, arī citi no tām arī nebēgot.

Otrkārt, lai vārda tiešā un pārnēstā nozīmē nebejātu LU fasādi, vajadzētu iekārtot smēķēšanas telpu studentiem. Vēdināmu, nelielu, bez sēdvietām, lai tur negribētos aizsēdēties. Nav gliži, ka pie LU fakultāšu durvīm stāv meitenes un zēni ar cigaretēm zobos, un ziemā tas draud ar saaukstēšanos. Lai tā paliek mūsu "iekšējā" lieta. Šajā gadījumā es zinu, kas ir labi un pareizi, kas nē. Labāk būtu nesmēķēt vispār. Tomēr arī ar cilvēces netikumiem jāmēģina sadzīvot pēc iespējas kulturālāk.

trauku mazgāšanas grafika mums mājās nav.

- Par petījumu centra "Feministica Lettica" darbību. Jūs esat šī centra un arī izdevuma dibinātāja. Vai tas ir īslaicīgs projekts nelielai interesentu kopai vai tomēr ilgstošas darbības iecere, kas varētu būt noderīga arī studentiem garākā laika posmā?

- Gribam vai ne, bet mēs esam spiesti sākt dzīvot tā sauktajā projektorientētajā sabiedrībā, un visiem projektiem, kā zināms, ir sākuma un beigu datums. Petījumu centrā "Feministica Lettica" darba algu neviens nesaņem, bet interesentu un sadarbības partneru ir ļoti daudz gan Universitātē, gan ārpus tās. Centra organizētajās konferencēs vai zinātniskajā almanahā savu ieguldījumu ir devuši gandrīz visi Latviešu literatūras katedras kolēģi. Centra projektos regulāri iesaistās LU Filozofijas un socioloģijas institūta vadošie pētnieki, Kultūras akadēmijas un citu Latvijas augstskolu speciālisti, jaunākajā "Feministica Lettica - 3" laidienā būs publicēti arī profesores Baibas Rivžas un akadēmiķa Jāņa Stradiņa raksti šobrīd aktuālās

tēmas "Sieviete un zinātne" sakarā. Tāda jau ir centru funkcija - apzināt, centrēt, konsolidēt. Nākotnes cerības saistu ar "Latvijas Universitātes Rakstiem" (LUR), kur sērijā "Literatūrzinātne, folkloristika, māksla" savu mājvietu varētu atrast "Feministica Lettica" petījumi. Centralizēts finansiāls atbalsts, redakcijas, tipogrāfijas izplatīšanas un realizācijas pakalpojumi, ko paredz LUR izdevēji, ir ļoti daudz. Studentiem labums ir bijis, jo petījumu rezultāti tiek aprobēti spekcursā "Feminisms un literatūra". Ceru, ka tā būs arī turpmāk.

- Ausma Cimdiņa un politika? Pēdējā laikā jūsu vārds bieži skanējis jūsu grāmatas par prezidentu Vairu Viķi-Freibergu "Brīvības vārds" sakarā.

- Man ir viena slikta īpašība. Es nevaru pateikt "nē", arī situācijās, kad to būtu bijis prātīgi darīt. Ar to gan nedomāju tieši politiku. Varbūt tas ir pašas laipnības piebaldzēnu gēnos, bet man patīk strādāt idejas dēļ. Un, ja tu jūti, ka aiz piedāvājuma slēpjas laba ideja, ej nu sazeni, atsaukties tai vai ne, kaut arī ar darbiem esi jau apkrāvēs. Tā bija arī ar grāmatu par prezidentu. Tas bija pavisam negaidīts "Jumavas" piedāvājums. Es saņēmos un riskēju. Izskatās, ka tas ir attaisnojies. Katra dzīve ir pietiekama, lai par to rakstītu grāmatu, bet mūsu prezidente! Šodien par viņas dzīvi uzrakstīt jau būtu ievērojami grūtāk neatkarīgi no tā, cik liels diplomāts un eksperts dzīves, brīvības un politikas jautājumos to darītu. Labs, kas padarīts. Prezidenta biogrāfijas zināšana pieder pie katras tautas politiskās kultūras, un ja vēl tā ir dzīve, kurā slēpjas tik daudz laba un iedvesmojoša (ne karjeras, bet cilvēcības nozīmē)!

- Esat pazīstama kā literatūras kritiķe. Kā uztverat kritikas par savām grāmatām, t. sk. par "Brīvības vārdu"?

- Es domāju, ka normāli. Ja runā un raksti, esi gatavs, ka tev runās un rakstīs preti. Un ko gan vēl vairāk par atbalsi lasītajos var vēlēties autors? Feministikas pirmos izdevumus pavadīja rekordliels polemisku recenziju skaits, un tas nozīmē, ka ir aizskarti ne tikai zinātnieki, bet arī sabiedrībai būtiski jautājumi. Monogrāfijai "Teksts un klātbūtne" sekoja divas nopietnas literatūrzinātnieku recenzijas, un ko vēl vairāk par kritiku var vēlēties kritiķi? Par "Brīvības vārdu" bija arī pāris kritiku "ar dūrieniem zem jostasvietas". Arī tos var mēģināt izmantot lietas labā.

Intervējis

TĀLIVALDIS KRONBERGS

Domājot par literatūru un kultūru...

No 1. līdz 3. novembrim LU Moderno valodu fakultātē notika Dzimtes studiju centra un Literatūras un kultūras nodaļas rīkotā konference "Pārvērtējot literatūru un kultūru transnacionālā un salīdzinošā aspektā". Konference noritēja atsevišķās visdažādāko tēmu sesijās, vieslektori bija no Irānas, ASV, Vācijas, Krievijas, Baltkrievijas, Lielbritānijas un citām valstīm. Piedāvājam "UA" sarunu ar vienu no konferences organizētājiem profesori SIGMU ANKRAVU par konferences mērķiem, aktualitāti un sabiedrības prioritātēm vispār.

- Kāds bija konferences mērķis?

- Viens no pamatmērķiem bija noskaidrot, kā globalizācijas skartajā mūsdienu pasaulē saglabāt personības identitāti. To var izdarīt ar kultūras palīdzību. Valstis šim nolūkam veido veselus institūtus, algo augsti kvalificētus reklamā specialistus. Šobrīd diemžēl nav tendences uz vēstures un kultūras zināšanām. Konference bija iespēja sanākt kopā un par šiem jautājumiem parunāt.

- Vai konferences mērķis tika sasniegts?

- Ar rezultātu esam ļoti apmierināti. Pirmkārt, necerējām, ka sabrauks tik daudz lektoru – no 11 valstīm. Kopā tika nolasīti 53 referāti. Pat neatceros, kad šajā jomā bijusi tik vērienīga konference.

Valdija radoša un jauka atmosfēra, izskatījās, ka viesi ir ļoti apmierināti, viņi atzina, ka patīkusi konferences gaisotne, kā arī Rīga.

Konferences alternatīvais nosaukums varētu būt "Domājot par literatūru un kultūru trešā gadu tūkstoša sākumā". Tā bija par to, kā mēs šodien lasām tekstus, kā tos izprotam, kā izjūtam sevi jaunajā pasaulē, esošajā un topošajā, ar kādām vērtībām iesim tālāk.

- Pēc kāda principa sameklējāt lektorus?

- Pēc neatkarības atgūšanas gadu gaitā izveidojušies kontakti ar ļoti daudzām universitātēm visā pasaulē. Ziņu par konferenci ievietojam arī starptautiskajā sludinājumu avīzē, tomēr visvairāk izmantojam savus personiskos kontaktus. Piedalīties gribētāju varbūt būtu bijis vairāk, bet šis ir ļoti aizņemts laiks, daudzi atbrauca tikai nolasīt savu referātu.

Konferences norises gaitā bija arī plaša kultūras programma – kino, operas apmeklējumi, ekskursijas pa Rīgu.

Tagad mēs redzam, ka spējam veiksmīgi organizēt šādu vērienīgu konferenci, vieslektoriem te patīk, viņiem ir gandarījums par piedalīšanos. Tā arī ir lielākā balva mums vi-

siem.

- Konference bija atvērta, kā klausītājs tajā varēja piedalīties jebkurš...

- Jā, studenti nāca. Protams, būtu gribējies, lai viņu būtu vairāk, bet saprotam, ka viņiem daudz jāstrādā un nav laika. Turklāt ne jau visus, kuri studē, interesē zinātne. Daudzi ir pragmatiski virzīti, vēlas iegūt pamatu, valodu, profesionālās iemaņas un pelnīt naudu. Akadēmiskās karjeras iespējas mūsu profesijā ir diezgan ierobežotas. Cik daudz Latvijā ir augstākās izglītības iestāžu, kam vajadzīgi speciālisti ārzemju literatūrā? Pat žurnālistiem šo priekšmetu vairs nemāca. Manuprāt, tas ir milzīgs trūkums. Mani bijušie studenti, kuri tagad strādā Rietumeiropā, atzīst, ka ir gandarīti par to, ka apguvuši viduslaiku un renesanses vēstures kursu – aizbraucot uz Nīderlandi, jau ir zināšanas par Roterdamas Erasmu, Vācijā – par Ulrihu fon Hutenu.

- Priekšlasījumu tēmas bija visdažādākās...

- Ļoti interesantu referātu nolasīja Pēteris Dankans no Londonas universitātes Austrumeiropas un Slavistikas institūta – "Par Putina ārpolitiku, mesianismu, terorismu Krievijas kultūras kontekstā". Referāta tēma saistījās ar nesenojiem notikumiem Krievijā un ieguva pavisam citu aktualitāti. Ja būtu vairāk laika, P. Dankans būtu runājis par upura ideoloģiju, kas viktimizāciju krievu tautai, kas uzskata sevi par upuri. Tas ļoti sasauca ar latviešu izjūtu, jo arī mēs sevi uzskatām par bāreņu tautu, mūžīgajiem cietējiem. Būtībā gan latvieši, gan krievi ir autoritārā režīma upuri.

- Kādu būtisku konferences tēmu vēl jūs varētu minēt?

- Amerikā ļoti būtiska ir identitātes saglabāšana. Agrāk Amerika tika uzskatīta par lielu *melting pot* – pārkaušēšanas krānsi. Tagad cilvēks vēlas atgriezties pie savām saknēm, uz zināt, no kurienes nācis. Zinu vairākus cilvēkus Amerikā, kuri ir jau cienījamā vecumā, aizgājuši pensijā un raksta savas dzimtas vēsturi. Viņi ir izpētījuši, kad viņu senči ieradusies Amerikā, ar ko nodarbojušies. Mūsdienu pasaulē, ko skārusi relativitātes teorija praktiskajā dzīvē, morāles ideoloģijas sfērā bieži vien tiek nojaukti stipri cilvēka principi, kritēriji, pēc kuriem viņš dzīvo. Kaut kas ir vajadzīgs to vietā. Tad identitātes apzināšanās ir ļoti spēcīgs motivs, lai cilvēks apzinātos, kas viņš ir. Tas ir tāpat kā bērnam, kurš grib zināt, kas ir viņa vecāki.

- Vai identitātes apzināšanās brīdī esam labākā situācijā nekā citi?

- Noteikti. Tas ir mūsu spēks, ka latviešu tautai piemīt spēcīgi izteikta ģenētiskā at-

miņa, līdz ar to mums ir vieglāk orientēties modernajā pasaulē, ir saglabājusies kritēriju sistēma. Protams, to stipri ietekmē visi jaunie pasaules strāvājumi, tomēr arī pie mums modernais cilvēks meklē jaunus paradigmas. Nelaime ir tā, ka ļoti bieži mums pietrūkst saistošā elementa starp moderno pasauli un tradīciju, kuru pārejas posmā ir izdzīvojuši Eiropas sabiedrība. Jau angļu parlamentā XIII gadsimtā, pēc Franču revolūcijas tika postulēts sauklis "Brālība, vienlīdzība, brīvība". Deviņi no desmit latviešiem noteikti atbildētu, ka svarīgākā ir brīvība. Bet tā nav pieejama, ja nepastāv vienlīdzība, kas ir katras demokrātijas pamatā. Bieži pārņemam principus, neizprotot to būtību, turpretī Rietumos šī izpratne ir veidojusies gadu simtiem. Izpratne ir tas pamats, uz kura veidot moderno sabiedrību, demokrātiju. Atšķirībā no padomju laikiem mēs varam brīvi, nebaidoties runāt par savu identitāti.

- Konferencē tika skarta arī tāda tēma kā kino.

- Literatūra un masu mediji ir saistīti ar kino un televīziju, kas mūsdienās ir milzu spēks. Pirmo priekšstatu par kādu literāru darbu bieži vien iegūstam no kino. Ulldim Gravam televīzijā ir iecere veidot jaunu kultūras raidījumu programmu. Man gribētos izteikt cerību, ka mūsu valsts atradis iespēju to finansēt, kā tas ir Anglijā, Amerikā, arī Krievijā. Vienmēr vajag izvīzīt jaunus mērķus.

- Kā iesaistīt kultūras dzīvē cilvēkus, kuriem šobrīd par to ir maza interese?

- Uzskatu, ka cilvēkam vispirms ir vajadzīga pajumte un maize, tikai tad viņš var sākt domāt par teorijām. To ir pierādījuši Eiropas civilizācijas attīstības vēsture. Pirmā interese par iekšējiem pārdzīvojumiem, psiholoģiju radās viduslaikos Francijas dienvidos, Provansā, kas bija bagātākais rajons visā Eiropā. Tur feodālā varēja atļauties domāt par to, ko jūt, jo viņi bija paēduši, skaisti apģērbušies. Kamēr nebūs nodrošinājuma, cilvēks domās par to, kā izdzīvot, nevis par garīgumu un izsmalcinātību.

Otrs būtisks moments ir tas, ka totalitārisma rezultātā pie varas nākuši vāji izglītoti, nekultūrāli cilvēki jeb, kā Montēns viņus klasificējis jau XVI gadsimtā, – pusanalfabēti, kas savu gaumi uzspiež citiem. Viņi ir kaut ko lasījuši, un viņiem liekas, ka zina visu. Valdošajās aprindās mums trūkst augsti izglītotu cilvēku, tādi politikā neiet, jo bezcerīgi zaudē cīņā ar kapitālu. Viņiem nav sviru, lai virzītu savas idejas. Latviešu aristokrātijai tika iznīcināta jau XIV gadsimtā. Latviešiem gadsimtu garumā bija liegta iespēja strādāt tādās jomās kā



garīdzniecība, māksla, tirdzniecība, jurisprudences. Visas šīs nišas aizņēma svešautieši, līdz ar to latviešiem šajās jomās nav izveidojušās tradīcijas.

Aristokrātijai bijusi liela loma valstiskuma apziņas veidošanā. Latviešiem valstiskuma ideja ir vāji attīstīta. Kurš latvietis tagad spēj identificēt sevi ar valsti? Vienmēr pirmajā plānā ir korporatīvās intereses. Tiem latviešu inteligentiem, kuri 1918. gadā lika pamatus Latvijas Republikai, valstiskuma ideja bija attīstīta spēcīgāk. Viņi bija auguši citās domāšanas tradīcijās.

Laiks, kad Eiropā veidojās nacionālās valstis, bija renesanse, XIV – XVI gadsimts. Šo posmu Latvijā ir palaidusi garām. Mums ir jāstrādā, lai jauno valstiskuma apziņu veidotu kaut vai uz modernās pasaules pamatprincipiem. Cilvēkos jārada spēja lepoties ar savu valsti.

- Baltijas valstis savā ziņā ir unikālas...

- Jā, kaut vai ar attieksmi pret sievieti. Jau senatnē latviešu sievietes turētas ārkārtīgi cieņā, bijušas izglītotākas nekā vīrieši. Antropologs Roberts Ķīlis kādā no saviem rakstiem teicis, ka latviešu kultūra ir sievišķīga. Latviešu sievietes vienmēr bijušas kultūras glabātājas. Liela nozīme ir tam, ka mums ir ārkārtīgi spēcīga pirmskristietības tradīcija, kas nākusi vēl no senās Eiropas, kad pastāvēja lielo māšu kults. Meža māte, Jūras māte – tās joprojām mums kolektīvajā zemapziņā. Latvijā sieviete nosaka mājas garu.

- Kādi ir konferences būtiskākie ieguvumi?

- Pirmkārt, pieredze, ka mēs ar savām problēmām pasaulē neesam vientuļi; tādas pašas ir visas valstis, kas ietilpušas Padomju Savienībā, un risinājuma ceļi ir apmēram vienādi. Individuālais pašsaglabāšanās visā pasaulē ir apdraudēta, jāatrod veidi, kā to risināt. Mēs esam pasaules līmenī, ar mums rēķinās, mūsu viedokli atzīst. Pēdējos gadus bijuši kontakti ar ārzemju kolēģiem, un esam ieguvuši apliecinājumu, ka varam kaut ko iemācīt arī citiem.

ANDA LASE

Ārzemju zinātnieki LU

◀ 3. lpp.

1927. gadā Šveices Materiālu pārbaudes savienība ievēlēja viņu savā prezidijā, un tajā pašā gadā jaunā Starptautiskā Materiālu pārbaudes savienība iecēla profesoru M. Rošu par savu ģenerālsekretāru. Pats šis ievēlēšanas fakts liecina par to, ka viņa panākumi šajā zinātnes jomā tika atzīti.

Kā liecina mūsu savāktie materiāli, profesors M. Rošs trīs reizes viesojās LU un katru reizi uzstājās ar visai apjomīgu lekciju kursu. Pēc mūsu ziņām, savu pirmo lekciju kursu LU viņš nolasīja laikā no 1928. gada 7. līdz 14. novembrim. Kurss ietvēra šādas tēmas:

1. "Die Bruchgefahr zäher und spröder Körper" ("Stingru un trauslu materiālu lūšanas iespējas");

2. "Die Knicksicherheit von Stäben aus Konstruktionsstahl, Kraftangriff zentrisch und exzentrisch" ("Konstrukciju tērauda siju lieces izturība pie centriska un ekscentriskā noloģojuma");

3. "Der heutige Stand der Fertigungsprüfung von Zementen und deren Bedeutung für die Praxis der massive Bauweise" ("Cementu pārbaudes aktuālais stāvoklis un tā nozīme masīvās celtniecības praksē");

4. "Die Fertigungsuntersuchungen von Bauholzern als Grundlage für die neuen schweizerischen Holznormen" ("Konstrukciju koku pārbaudes normu pamats");

5. "Prüfungsmethoden an ausgeführten Bauwerken und die dabei zur Verwendung gelangenden Messinstrumente" ("Pabeigto celtnju pārbaudes metodes un tajās izmantotajām mērinstrumentiem").

Latvijas Būvzinieņu biedrībā M. Rošs nolasīja lekciju par tēmu "Der heutige Stand der wissenschaftlichen Forschung an ausgeführten Bauwerken in der Schweiz" ("Pabeigto celtnju zinātniskās izpētes metodes mūsdienu Šveicē").

Komentējot profesora M. Roša lekcijas, LU docents E. Veiss atzīmēja, ka, būdams viens no pazīstamākajiem speciālistiem būvju un materiālu pētīšanas jautājumos, viesis no Šveices iepazīstināja savus klausītājus ar jaunākajiem sasniegumiem šajā zinātņu nozarē.

G. BRIEŽKALNS,
LU Bibliotēkas bibliogrāfs

(Turpinājums sekos)

Kāpēc LU "pazūd" aizvien vairāk studentu?

Jocīgi, bet tie, kas ir izturējuši konkursu un fikuši kādā no Latvijas Universitātes (LU) studiju programmām, dažreiz studijas tajās tomēr neuzsāk. Pēdējos gados šādu studentu skaits ir palielinājies... Kāpēc? Vai tiešām LU ir zaudējuši savu prestižu un labo slavu?

Saskaņā ar LU Studiju informācijas centru (SIC) septembra datiem studijām nav reģistrējušies 518 konkursu izturējušie studenti. Iespējams, viņi mācās citā LU studiju programmā vai citā Latvijas augstskolā. Iespējams, viņi nedara nedz vienu, nedz otru, bet kaut ko pavisam citu... Varbūt nedaudz paaudzēsīm?

Vairums "pazudušo" (430) ir pilna laika klātienē studentu, bet, ja salīdzinām maksas un budžeta studentu skaitliskās proporcijas, tad jāsecina, ka 83% "pazudušo" būtu jāstūde par maksu. Vai "pazudušo" skaitam ir kāda saistība ar studiju maksu? Gan jā, gan nē! Jā, jo, pamatojoties uz tikko minētajiem datiem, visbiežāk tieši maksas studenti ir tie, kas izlemj "pazust". Nē, jo "Universitātes Avīzes" ("UA") veiktā aptauja, kuras laikā tika aptaujāti 100 nejausi izvēlēti studenti, liecina, ka studiju maksa tomēr nav svarīgākais studiju vietas izvēles kritērijs. Desmit punktu sistēmā studiju maksas būtiskumu, pieņemot lēmumu par studiju vietas izvēli, studenti novērtēja vidēji ar sešiem punktiem (1 – pilnīgi nesvarīga, 10 – ļoti, ļoti svarīga).

Vēl viens iespējams "pazušanas" izskaidrojums ir vairākas izvēles alternatīvas, t.i., ja students ir mēģinājis iestāties vairākās augstskolās vai studiju programmās, no pieejamajām viņš beigu beigās izvēlas to, kas ir vistīkamākā un izdevīgākā. Respektīvi – students

tieks vairākās vietās, bet aizpilda tikai vienu un pārējās skaitās "pazudis". Saskaņā ar SIC datiem katrs LU students izvēlas vidēji 1.3 studiju programmas, bet vairāk nekā vienu studiju programmu izvēlas aptuveni 33% studentu ("UA" aptaujas dati). Interesanti, ka nereti gadās tā, ka sākumā students kā prioritāti izvēlas vienu studiju programmu, bet pēcāk pārdomā, jo grib studēt citu. Saskaņā ar Universitātes noteikumiem šāda prioritātes maiņa nav iespējama, bet praksē tūri cilvēcisku apsvērumu dēļ LU administrācija ir pretimnākoša, un, ja studentam ir argumentēts un ticams iemesls, viņa lūgums tiek izpildīts. Šādas rīcības būtiskākās sekas ir papildu menedžments un neliels haoss, tamdēļ tiek domāts par iespējamajiem risinājumiem, jo dažreiz kļūdas gadās arī reģistratoru un konsultantu darba nepilnību dēļ. Reālākais risinājums – centralizētie eksāmeni ar nelielu, bet būtisku niansi – vienotu centru, kas saskaņā ar vidusskolas centralizēto gala eksāmenu rezultātiem veic studentu sadalīšanu pa augstskolām. Šajā gadījumā, līdzīgi kā tagad, kad students var raudzīties vairākas studiju programmas, viņš varēs izvēlēties dažādas studiju programmas atšķirīgās augstskolās. Centralizēto eksāmenu rezultāti būs derīgi, stājoties, piemēram, gan LU "datoriķos", gan RTU "datoriķos", jo augstskolu prasības nemaz nav tik specifiskas un tām visām ir jāatbilst vidusskolās iegūtajām zināšanām.

Atgriezīsimies pie "pazudušo studentu" meklēšanas...

Kā jau iepriekš minēju, studenti mēdz izvēlēties vairākas atšķirīgas augstskolas (katrs students stājas vidēji 1.4 augstskolās). SIC direktors Jānis Saulītis uzskata, ka studenti mūsdienās ir kļuvuši dinamiski

kāki. Viņi vēlas izmēģināt vairākas augstskolas un salīdzina vienas piedāvātās studiju programmas vērtību ar līdzīgu kādas citas piedāvāto studiju programmu.

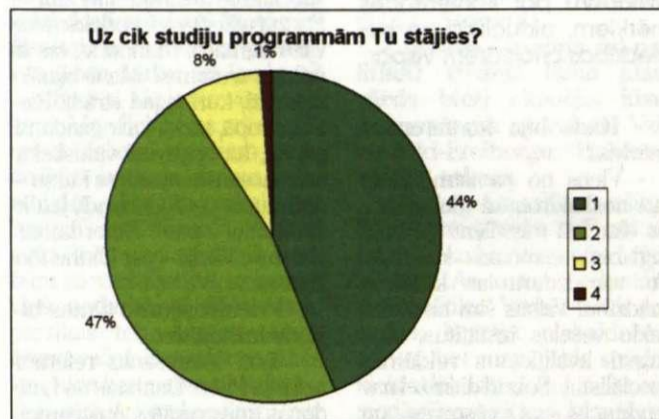
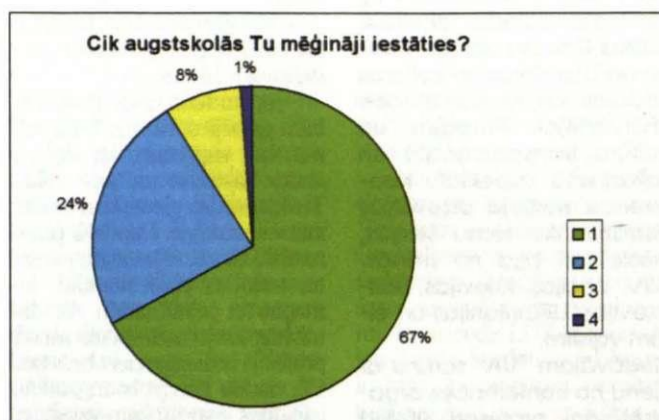
Izvērtējot augstskolu savstarpējo konkurētspēju un studentu skaitliskās proporcijas, svarīgi ievērot, ka dažās augstskolās ir grūti mācīties, bet citās – sarežģīti tikt iekšā. Spilgts piemērs – Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) un Latvijas Universitāte. LU savus studentus "izsijā" iestājeskāmenu laikā, un pēcāk uzņemto skaits sarūk minimāli (pirmā studiju gada laikā "studentu atbirums" ir virs 6%). RTU savukārt parasti uzņem ļoti daudz studentu, taču stingro prasību dēļ pirmā studiju gada laikā viņu skaits tiek samazināts par aptuveni 30%, kas ir ļoti daudz.

Kādi ir galvenie kritēriji, saskaņā ar kuriem studenti izvēlas savas nākamās studiju vietas? Svarīgākie ir jau minētā studiju maksa, kā arī studiju programmas kvalitāte, dzīvesvietas tuvums, studiju apstākļi, pasniedzēji, draugu un paziņu ieteikumi un tas, cik viegli vai grūti ir mācīties, bet pats būtiskākais, kā norāda arī "UA" veiktā aptauja, ir augstskolas un studiju programmas prestižs.

LU prestižs saskaņā ar veikto aptauju pēdējos gados ir samazinājies, un, iespējams, tas ir vēl viens izskaidrojums "studentu pazūšanai". Kā atzīst SIC direktors, svarīgi ir studiju programmu reitingi. Studentam vairs nav vienalga, kur studēt. Viņš vēlas mācīties vietā, kas ir ne tikai laba, bet arī tāda, pret kuru sabiedrībai ir pozitīva attieksme, jo vēlāk iegūtajam diplomam tas kalpo kā sava veida pozitīva atsauksme.

Viss mainās. Cerēsim, ka uz labu!

ILZE PRŪSE



Studenti, kas ir izturējuši konkursu, bet nav reģistrējušies

Fakultāte	Pilna laika klātienē		Nepilna laika klātienē		Nepilna laika neklātienē		Kopā
	Par budžetu	Par maksu	Par budžetu	Par maksu	Par budžetu	Par maksu	
Teoloģijas fakultāte	2	7					9
Juridiskā fakultāte	2	14	0	10			26
Filoloģijas fakultāte	7	28			0	1	36
Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte	7	35	0	2	0	6	50
Vēstures un filozofijas fakultāte	7	5			0	4	16
Ekonomikas un vadības fakultāte	3	135	0	36			174
Bioloģijas fakultāte	8	4					12
Fizikas un matemātikas fakultāte	29	36			0	1	66
Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte	2	9			0	3	14
Ķīmijas fakultāte	3	3					6
Pedagoģijas un psiholoģijas institūts			0	4	0	3	7
Medicīnas fakultāte	0	6					6
Sociālo zinātņu fakultāte	11	31			0	6	48
Moderno valodu fakultāte	8	28	0	9	0	3	48
Kopā	89	341	61	27			518

Vides projekts "PĒDAS"

Pasaulē nav lielākas vērtības par to, kas ir dzīvs

Šoruden Latvijas Olimpniešu klubs (LOK) sadarbībā ar 11 augstskolām un Rīgas 69. vidusskolu rīkoja sešas talkas Rīgā, Šmerļa mežā, Ķīšezera krastā, Anninmuižas parkā, Zvirgzdu un Grāpju pussalā.

Talku laikā no šīm vietām izveda 206 m³ atkritumu. Tika uzstādītas speciālas projekta zīmes "Tīras takas aiz mums", ko darinājusi olimpiskā burātāja Vita Matise.

Šigada pavasarī LOK kopā ar studentiem rīkoja pirmās divas talkas Šmerļa mežā un Ķīšezera krastā, kur uzkopšanas darbi turpinājās arī septembrī. Pirmajās talkās piedalījās studenti no četrām augstskolām.

LOK projekts tika aizsākts 2002. gada janvārī sadarbībā ar Rīgas domes Vides departamentu. Rīgas Vides aizsardzības fonds projekta realizēšanai piešķīra 5000 latu.

Projekta "Pēdas" ideja – atjaunot Latvijā talkas, mainīt attieksmi pret sevi, vidi, apvienot visu augstskolu studentu un skolu jaunatnes spēkus, lai sakoptu pilsētas zaļo zonu tajās vietās, kur tas visvairāk nepieciešams. Projekta iesākumā tie ir tikai sakopšanas darbi teritorijās, kuras izvēlējusies katra augstskola, to saskaņojot ar Rīgas domi. Turpmāk sekos teritoriju labiekārtošana atbilstoši izstrādātajam plānam par sporta un atpūtas vietas izveidošanu.

Olimpnieši, kuri jau piedalījušies "Pēdas" talkās – Jēkabs Nākums, Ilonda Lūse, Ingrida Amantova, Viktors Šcerbatihis, Igors Vihrovs u. c. Nākamajās talkās piekrituši piedalīties Ilmārs Bricis, Staņislavs Olijars,

Vita Matise, Uljana Semjonova.

Projekta laikā tika rīkota studentu aptauja par talku lietderību. Ideju "Turēsim Latviju tīru!" atbalsta 97%, pret – 3%. **Domu par talku iekļaušanu mācību programmā, ietverot iespēju saņemt kreditpunktus, atbalstīja 76%, pārējie bija pret.**

Dažu studentu domas: "Kāpēc nevar izmantot bezdarbnieku darbaspēku?"; "Ideja laba, bet nav laika"; "Ļoti labi, ka kāds grib sakopt mežu"; "Tas ir labs pasākums gan dabai, gan draugu iegūšanai"; "Labi, ka ir tādas talkas"; "Prieks, ka kāds kaut ko domā"; "Darīsim un cerēsim!"; "Domāju, ka tas ir visu pienākums – sakopt sev apkārt esošo vidi".

Preses konferencē piedalījās Olimpniešu kluba prezidente Inese Jaunzeme, Rīgas domes Vides komitejas priekšsēdētājs Valdis Kalnozols, Olimpniešu kluba biedrs Jānis Kipurs, Latvijas Policijas akadēmijas studentu grupas vadītājs Ingus Vitoliņš, Latvijas Sporta Pedagoģijas akadēmijas studentu grupas vadītājs Valters Strangats, Latvijas Kultūras akadēmijas studentu grupas vadītāja Madara Šlēkste, Latvijas Universitātes studentu grupas vadītāja Ieva Koha, projekta "Pēdas" autore un vadītāja Vita Jaunzeme.

Inese Jaunzeme atzina, ka sadarbība ar studentiem (un ne tikai) bijusi ļoti veiksmīga. Līdzīgi projekti tiek praktizēti visā pasaulē. Projekts ir kā koks ar daudziem zariem. IJaunzeme atgādināja, ka talkas Latvijā bijušas vienmēr, un pēc tām sekojusi atpūta un izklaides.

Vita Jaunzeme informēja, ka šīs talkas nebūt nelīdzinās

kādreizējām komunistiskajām talkām, jo to princips ir brīvprātīga piedalīšanās, tiek strādāts ar prieku un nodrošināta ēšana. Tas viss izvērsas gan par lietderīgu, gan jautru pasākumu, kura laikā iespējams gan pastrādāt, gan iepazīties.

Valdis Kalnozols, kurš pats bija piedalījies vairākās talkās, izteica pateicību LOK par to, ka Rīgā parādījies vēl vairāk sakoptu stūrišu. Sakopjot vidi, jaunieši to iemīl. "Mums pašiem jārisina savas problēmas," atzina V. Kalnozols. "Un to mēs varam – paši darīt savu zemi tīrāku."

Ieva Koha pauda domu, ka, iespējams, nevaram glābt visu planētu, bet spējam sakopt savu "mazo planētu" – tās parkus un dārzus. Viņa izteica pateicību studentiem par viņu entuziasmu. Pasaulē nav lielākas vērtības par to, kas ir dzīvs.

Ingus Vitoliņš pastāstīja, ka darba laiks talkās ir nenormēts. Labākā reklāma talkām ir fakts, ka tajās piedalās paši studenti. Policijas akadēmija līdz šim iesaistījies trīs talkās. Tās rada visiem prieku – tajās ir gan mūzika, gan māksla, gan vingrošana.

Ieva Koha informēja, ka "HOETICA" ir uzdāvājusi sešus atkritumu konteinerus. Tos apgleznoja, nākot talkā Mākslas akadēmijas studentiem. Konteineri būs kā piemiņķi padarītajam attīrītajam Latvijas vietās. "Šis projekts būs tikpat mūžīgs, cik atkritumi," teica Ieva Koha.

Talku sezona ar jaunu spēku atsāksies pavasarī. Padomā – tā ir arī tava iespēja iegūt jaunus draugus, lietderīgi pavadīt laiku, sagādāt sev jauku piedzīvojumu un sakopt savu zemi!



Pieredzes apmaiņa "EDIL" projekta ietvaros

Šajā vasarā sešiem pedagogiem un izglībtības vadītājiem doktorantiem un trim profesoriem bija iespēja strādāt trijās desmit dienu intensīvajās programmās starptautiskā "EDIL" projekta ietvaros.

Intensīvās programmas bija kēlūtas aktuālām problēmām:

♦ **Dzimtās valodas mācīšanās starptautiskā perspektīvā.** Intensīvais kurss notika Lincā (Austrija). Tajā piedalījās doktorandi I. Margēviča, V. Poriņa un asoc. prof. I. Vitola.

♦ **E-mācīšanās augstākajā izglītībā.** Kurss notika Lincā (Austrija). Tajā piedalījās R. Skara, E. Rihtere-Zunte un asoc. prof. I. Kangro.

♦ **Starptautiskā salīdzinošā izglītība.** Kurss notika Bohinjā (Slovēnija), un tajā piedalījās

doktorandi I. Kristovska, S. Kārklīņa un asoc. prof. I. Ivanova.

Patīkami, ka mūsu dalībniekiem bija labas angļu valodas zināšanas, lai ne tikai nolasītu savus sagatavotos ziņojumus, bet arī aktīvi piedalītos diskusijās un tās vadītu.

Gan studentiem, gan profesoriem tā bija lieliska iespēja sevi ievirzīt starptautiskajā apritē, iegūt dažādu pieredzi, izvērtēt savu devumu. Katrā kursā piedalījās divi studenti un viens mācībspēks no dalībinstīcijas. Tādējādi bija iespēja dalīties pieredzē ar pārstājiem no Helsinku, Ļubļanas, Lincas, Umea, Latvijas, Šefildas un Oldenburgas universitātēm.

Savos iespaidos par guvumu dalās kursu dalībnieki no Latvijas Universitātes un partneruni-

versitātēm:

Latvijas Universitāte

Eļina Rihtere-Zunte: "Es jutos pagodināta darboties kopā ar tik pieredzējušiem un zināšanai pilniem cilvēkiem, turklāt tas bija ļoti interesanti, ieguvu daudz jauna. Laiks bija karsts, mūsu galvas kūpēja, bet tas bija to vērts."

Rita Skara: "Projekts deva iespēju iepazīties ar jaunākajām tendencēm svešvalodu mācībā, lietojot modernās tehnoloģijas. Projekta ietvaros iegūtās zināšanas palīdzēs pilnveidot un paplašināt kursa "Modernās informācijas tehnoloģijas un internets svešvalodu apguvē" docēšanu."

Asoc. prof. I. Kangro: "Ieguvām jaunus projektu partnerus un daudz diskutējām par tām priekšrocībām, ko dod

e-mācības visu līmeņu studentiem. Bija interesantas prezentācijas, un arī pašas varējām izmēģināt savus spēkus, vadot intensīvu darbsemināru."

Šefildas Hallam universitāte (Lielbritānija)

Elza: "Paldies par lielisko semināru (ko vadīja LU dalībnieki). Tas bija ar svaigām idejām un ļoti atšķīrās no tradicionālajiem pasākumiem. Jūs esat lieliski mācībspēki. Jūs iedvesmojāt mūs."

Deivids: "Jūsu devums bija laba pieredze starpkultūru un svešvalodu sasaistei. Ļoti patika katra personīgais devums. Pasākums bija ļoti veiksmīgs, ar bagātīgu informāciju un iespēju iesaistīties visiem."

Lincas Pedagoģiskā akadēmija (Austrija)

Didi: "Tas bija lielisks semi-

nārs. Jums bija apbrīnojama prasme iesaistīt un aizraut visus."

Nīderlande

Franks: "Jums tas viss ir jāpublicē. Tā bija paraugnodarbība."

Nākošasar tiek plānotas četras intensīvas programmas. Tiks papildināti pētījumi matemātikas didaktikā. Šādas programmas rāda, kas ir mūsu stiprās un vājās puses, pie kā jāturpina strādāt, lai mūsu jaunie mācībspēki būtu reāli konkurētspējīgi un līdzvērtīgi citu Eiropas universitāšu mācībspēkiem.

Prof. **DAINUVĪTE BLŪMA,**
"EDIL" projekta koordinatore

Daugavgrīvas naftas termināls – prioritāte?

◀ 1. lpp.

Zinot pašreizējo konkurenci naftas tranzītā, kļūst saprotams, ka Rīga ir ieinteresēta vairāk kravas piesaistīt ostai. Savukārt termināla īpašnieks meklē optimālu risinājumu, kas viņam būtu ekonomiski visizdevīgākais, un šajā gadījumā *Baltic Oil Terminal* uzskata, ka optimālā vieta ir Daugavgrīva.

Veidojot šādus videi riskantus objektus, valstij un pašvaldībai ir ļoti precīzi jādefinē spēles noteikumi, lai objekts nepasliktinātu vides kvalitāti. Viens no šādiem tiesiskiem instrumentiem ir ietekmes uz vidi novērtējuma process, kurā iesaistītajiem ekspertiem jāizvērtē visas iespējamās ietekmes gan uz dabas vidi un tajā notiekošajiem procesiem, gan cilvēkiem. Ietekmes uz vidi novērtējuma process saistīts arī ar iespējamo objekta būvniecības vietas vai izmantoto tehnoloģiju dažādu alternatīvu izvērtēšanu. Naftas termināla būvniecības ietekmes uz vidi novērtējuma procesā tiek piedāvāts izvērtēt atšķirīgas naftas pārkraušanas tehnoloģijas, bet ne vietas. Kāda veida alternatīvas tiek piedāvātas, nosaka firma, kas realizē šo projektu. No vides aizsardzības viedokļa tā ir *Baltic Oil Terminal* projekta vājā vieta.

Uzdevumus ietekmes uz vidi novērtējuma procesam gatavo Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojs. Sagatavotajā uzdevumā ir precīzi definētas iespējamās ietekmes, kādas var parādīties naftas pārkraušanas rezultātā Bolderājā, bet vienlaikus uzdevumā bija vēlams iekļaut jautājumus, kas saistīti ar naftas tranzītu cauri Rīgai. Pēc manām domām, galvenās vides problēmas nav saistītas ar naftas pārkraušanu terminālā, jo ar mūsdienu modernajām pārkraušanas tehnoloģijām ir iespējams minimizēt ietekmi uz vidi pārkraušanas laikā. Teritoriāli termināls neietiecas arī dabas liegumā – šajā

ziņā likums netiek pārkāpts. Lielākās problēmas, kādas varētu būt, saistās ar gaisa piesārņojumu. Daugavas otrajā krastā atrodas Mantess osta, kur, salīdzinot ar *Baltic Oil Terminal* plāniem, pārkrauj salīdzinoši mazus naftas produktu apjomus. Tomēr te visu laiku nevar atrisināt jautājumu par smakas un atmosfēras piesārņojuma minimizēšanu. Stipri šaubos, ka *Baltic Oil Terminal* spēš nodrošināt to, ka Bolderājā nepieaugs gaisa piesārņojums. Rīgā dominē divi vēja virzieni: dienvidrietumu – no pilsētas uz līci – un ziemeļrietumu – no līča uz pilsētu. Var gadīties, ka piesārņojums nonāk pat līdz Rīgas centram.

Būtisks jautājums ir par naftas produktu nogādi līdz terminālam. Projektā paredzēts, ka kravas plūsmas ies cauri Rīgai. Netiek ievērots, ka daudzviet ēkas, kas atrodas gar dzelzceļu, ir ļoti vecas. Saprotams, ka iespējams minimizēt iespējamo ietekmi, kā tas ir atsevišķās pasaules ostās – naftas pārkraušanas stacija ir ārpus Rīgas, un nafta pa caurulēm tiek sūkņēta līdz kuģiem. Padomju laikā visas kravas, kas tika sūtītas uz Rīgu, Jūrmalu, Ventspili, novirzīja caur Jelgavu. Tas ir būtiski arī no riska viedokļa – ja šādas cisternas iet cauri pilsētai un notiek kāda avārija dzīvojamajos rajonos. Šis ir viens no svarīgākajiem jautājumiem, ko būtu nepieciešams izvērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

- Kādas sekas varētu būt avārijas gadījumā?

- Naftas pārkraušanas procesa izraisīta avārija var radīt grunts un Daugavas grīvas piesārņojumu. Iespējams, ka, transportējot naftas produktus pa dzelzceļu, avārijas gadījumā cisternas var aizdegties un tas var radīt lielus draudus dzīvojamajiem rajoniem.

Viens no nozīmīgākajiem jautājumiem ir, vai investors ir ar mieru ieguldīt tik daudz līdzekļu, lai naftu pārsūkņētu

pa cauruli, vai viņš ir gatavs izmantot modernākās tehnoloģijas naftas pārkraušanā. Tas var būtiski palielināt pārkraušanas pašizmaksu, kā rezultātā var būtiski samazināties peļņa. Daudzreiz riska samazināšana par 1% var radīt peļņas zaudējumus par desmit un vairāk procentiem. Pašreiz pilnībā nav atbildēts uz jautājumu, kāds risks pastāv Rīgas līcim. Neatradu atbildi arī uz to, kādas sekas būtu avārijai Daugavas grīvā un kas tad notiktu ar pludmalēm. Protams, jo mazāks ir pārkrauto kravu apjoms, jo mazāks ir risks.

- Latvijai no šī projekta acimredzot vajadzētu būt konkrētam izdevīgamam...

- Protams. Kā rāda pēdējo desmit gadu pieredze, valsts ekonomikā ostām ir ļoti liela nozīme. Vienlaikus mēs nedrīkstam radīt draudus cilvēkiem un dabai. No šāda viedokļa naftas pārkraušanā daudz optimālāk būtu izmantot Ventspils vai Liepājas ostas.

- Vai daba tomēr nav viena no Latvijas prioritātēm?

- Protams, Latvijā ir ļoti lielas dabas bagātības. Tomēr, kā rāda daudzu valstu pieredze, ne mazāka nozīme teritorijas attīstībā ir kultūrvidei. Ja tā būs vizuāli pievilcīga un sakopta, sevi glabās zināmu auru, tas būs pamats tūrisma attīstībai. Tomēr jāatzīst, ka tie, kuri grib baudīt neskartu dabu, pirmkārt, izvēlas Brazīliju un Āfriku. Lai sekmētu tūristu interesi par mūsu maz pārveidotajiem mežiem, vienlaikus jāpaaugstina teritorijas labiekārtojuma līmenis. Piemēram, Jūrmalā vajadzētu atrast kompromisu starp dabisku vidi un augstu labiekārtojuma līmeni. Mūsdienās tūrists vairs nevēlas apmesties pludmalē uzslēptā teltī.

Viens no nosacījumiem, lai valsti kopumā attīstītos tūrisms, ir lauksaimniecības atbalstīšana. Ja lauki ir aizauguši krūmiem, tūristus šāda vide nepiesaistīs. Piemēram, Austrī-



Komēfortam Daugavgrīvā – pieminekļa statuss

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (VKPAI) piešķirusi jaunatklātā kultūras pieminekļa statusu Komēfortam Daugavgrīvā. Komēforts radies, kad XVIII gadsimtā, plaši regulējot Daugavu, Daugavgrīvas cietoksnis ievērojami attālinājās no jūras. Turpmāk Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts birojam, kas vērtē iespējamā naftas termināla celtniecību Daugavgrīvā, sagatavojot galaziņojumu, būs jāņem vērā fakts, ka Komēforts ir atzīts par kultūras pieminekli. Jaunatklātā pieminekļa teritorija ietver gan nojaukšanai paredzēto dambi, gan XVIII – XIX gadsimta muitas ēku, gan tās fortifikācijas objektu daļas, kas atrodas plānotā termināla vietā.

LETA

jā kalnu pļavas ir zaļas pavasarī un rudenī. Austrijas valdība ņem naudu no tūrisma firmām, maksā zemniekiem, kuri šīs pļavas kopj. Latvijā arī būtu jāizstrādā tūrisma maršruti un gar šiem maršrutiem jāatbalsta lauku vides sakopšana. Kultūrvide ir viena no mūsu lielākajām bagātībām. Lielas kultūras bagātības saistās arī ar Daugavgrīvu. Šajā gadījumā ir svarīgi izvērtēt, vai termināla celtniecība radīs tiešus draudus kultūras pieminekļiem un vai termināla darbības laikā Rīgas iedzīvotājiem un viesiem būs iespējams baudīt šo kultūrvidi.

- Ko vēl bez iepriekš sacītā būtu nepieciešams izvērtēt naftas termināla būvniecības gadījumā?

- Pēc manām domām, plānojot teritorijas attīstību, kom-

pleksi jāanalizē gan ekonomiskie, gan sociālie, gan vides aizsardzības faktori. Balstoties uz šo vērtējumu, jāizvirza vietas attīstības prioritātes. Pašreiz šāda vērtējuma trūkst gan valsti kopumā, gan konkrēti Rīgai. Piemēram, kā neliela naftas noplūde varētu ietekmēt tūrisma un rekreācijas attīstību Jūrmalā un Rīgā. Kas šajā gadījumā – termināls Daugavgrīvā vai tūrisma attīstība – ir prioritāte no teritorijas attīstības viedokļa.

Kā Rīgas iedzīvotājs uzskatu, ka plānotā naftas termināla vieta nav pati optimālākā tik lielu naftas kravu pārkraušanai. Vai mēs neesam pārāk pietuvojušies iespējamajai riska līnijai?

ANDA LASE

Iu bibliotēkā

Pasniedzēji dāvina grāmatas

Mūsu augstskolas Bibliotēkas Pedagoģijas un psiholoģijas filiāle saņēmusi vērtīgu dāvinājumu no Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes pasniedzējas Ausmas Golubevas – grāmatu par to, kā novērst dažāda vecuma skolēnu atkarību no narkotikām.

Filiāles vadītāja Ilona Vēliņa stāsta, ka ar fakultāti esot izveidojusies veiksmīga sadarbība. Bibliotēkas darbinieces tiek ai-

cinātas uz dažādām fakultātes aktivitātēm, un tas palīdz uzņemt visu jaunāko. Bibliotēkas pārstāvji piedalās arī fakultātes Domes sēdēs.

Individuāla sadarbība pastāv ar fakultātes pasniedzējiem. Viņi Bibliotēkai dāvina pašu uzrakstītās grāmatas. Nupat Pedagoģijas un psiholoģijas filiāle saņēma apjomīgu izdevumu "Skolēni un narkotikas. Rokasgrāmata skolotājiem". Tas ir dāvinājums vairākos eksemplā-

ros. Grāmatas tapšanā piedalījies autoru kolektīvs: Iveta Bluka, Andris Gailītis, Ausma Golubeva, Solvita Lazdiņa, Silva Omārova, Signe Rotberga, Inta Māra Rubana, Anvars Zavackis.

Šis darbs ir nozīmīgs palīgs pedagogiem, strādājot ar skolas vecuma bērniem un jauniešiem no pirmajām klasēm līdz pat vidusskolas beigšanai. Speciālisti uzskata, ka rezultatīvāka ir profilakse agrīnā vecumā, kad bērniem vēl nav pastiprinātas

intereses par apreibinošajām vielām un to iedarbību. Grāmatā skolēniem saprotamā valodā paskaidrots, kādas sekas izraisa narkotiku lietošana, analizēti tās cēloņi: jaunieši meklē asas izjūtas, netiek galā ar problēmām skolā un ģimenē, trūkst intereses par skolas aktivitātēm. Īpaša uzmanība pievērsta bērnu un jauniešu riska grupām: tiem, kuriem nav māju, kurus pietiekami nepieskata vecāki... Analizēti profilakses pa-

sākumi, ieteikts, ko un kā par narkotikām stāstīt dažāda vecuma skolēniem, uzsverta pozitīvas skolas gaisotnes liela loma bērnu un jauniešu pasargāšanā no šī posta. Dāvinātāja Ausma Golubeva ir arī viena no šī izdevuma līdzautorēm. Kopā ar profesoru Igoru Puškarevu viņa daudz raksta par skolēnu veselības problēmām.

VJIA APINĪTE



Viss par mūsu avīzi

Atkal paldies tiem, kuri iesaistījās konkursā, jo šoreiz gaidījām ne tikai faktoloģisku precizitāti, bet arī jūsu līdzdarbošanos. Cenšimies īstenot jūsu ieteikumus.

Taisnība visiem, ka "Universitātes Avīzi" sāka maketēt ar MACINTOSH tipa datoru un pirmais maketētājs bija Mārtiņš Kemme. Adrese tik tiešām ir Raiņa bulvāri 19, 136. telpā.

Ar balvām sveicam Jevgēņiju Sproģi no Juridiskās fakultātes, Anitu Auziņu no Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes,

Ingu jeb kokoo, Sandri jeb Bady un Katrinu Visocku.

Jaunie konkursa jautājumi:

1. Kurš no redaktoriem (-ēm) avīzi vadījis visilgstošāk? Ja varat, nosauciet, cik gadus!
2. Vai avīzes darbībā ir bijis pārtraukums?
3. Kuru šobrīdējo rakstu autoru jūs apbalvotu ar kino brīvbilieti? Kāpēc?

Atbildes gaidām līdz 25. novembrim - pa pastu, e-pastu vai redakcijā.

Uz jauniem panākumiem!



Pirmrindnieki

Mēs jau dzirdam, mēs jau lasām,
Labi strādā Trejs ar masām.
Tomēr lai viņš pilnā mērā
Patur šādu lietu vērā:
Ja vēl dziļāk masās ies,
Jo darbs labāk paveiksies.



Visi redz, kas nava akli, -
Konratovičs strādā čakli:
Neaug tā kā puķe podā,
Bet kā skudra apkārt lodā,
Tāpēc lai tam ceļi plati,
Kad viņš pabeigs fakultāti.

A. BAJARA draudzīgie šarži,
J. OSMANA teksts

Eksāmenā profesors:
- Jūs trīs, pēdējā solā, beidziet viens otram padot zīmites!
Students:
- Tās nav zīmites, mēs kārtis spēlējam.
- Ā, nu tad atvainojiet.



Sarunājas divi studenti.
- Klau, zini, tevi vakar atskaitīja!
- Ja? ... Neraža... vēl šodien gribēju lekcijas nobastot...

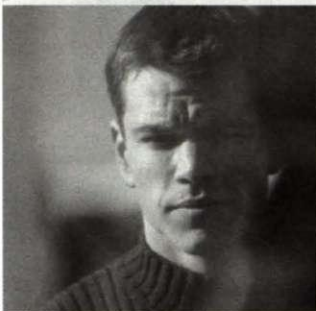
Ārsts pacientam:
- Vai jūs runājat miegā?
- Nē, dakter, kaut gan es bieži runāju, kad citi guļ!
- Kā tā?
- Es lasu lekcijas.

Anekdotas ņemtas no
www.ass.lv

ir vērts redzēt

"Borna miklainā personība"

www.thebourneidentity.com



Režisors: Dags Laimens

Lomās: Mets Deimons, Franka Potente, Klaivs Ouvens

Kas mēs esam, un kas veido mūsu personību? Vai iespējams, pēkšņi zaudējot kādu daļiņu no mūsu daudzšķautņainās personības, turpināt pilnvērtīgu dzīvi? Un vai, neraugoties uz atklājumiem zinātnē, medicīnā un gara veselības zinātnēs, iespējams skaidri pateikt, kas ir cilvēks un kas ir personība? Lai arī šie jautājumi nav filmas pamattēma, tomēr tie ir pārdomu vērti, jo "Borna miklainā personība" nav ierasta filma par ierasto spēcīgu darbināšanu sfēru.

Iedomāsimies neiedomājamo, proti, ka esam pazaudējuši vienu no būtiskākajām savas personības daļām — atmiņu. Mēs nezinām par pagātni neko. Taču pagātne zina par mums. Līdzīgi notikumi risinās arī ar filmas galveno varoni. Nepalīdz nedz iespēja, kā jau spēcīgā darbināšanā, izvēlēties kādu no dažādo valstu pasēm un dažādās valūtas, nedz arī nu jau bijušie "kolēģi". Īstenība iet roku rokā ar nejausību, nejaušība - ar īstenību. Kas uzvarēs interešu un savtības cīņā? Kas spēš atdot pazaudēto pieredzi un emocijas? Atbilde ir sena kā pasaule - visu izšķir Parīze un mīlestība.

Lai arī par spiegu, slepeno agentu un izlūku tēmu ir tapusi ne viena vien vairāk vai mazāk veiksmīga filma, "Borna miklainā personība" piesaista ar galveno varoņu veiksmīgo saspēli, nepārspilētiem specifiskiem (kas tomēr ir ar pozitīvu spriedzi) un kā intrigu izvirzīto jautājumu - vai, zaudējot atmiņu, zaudēts ir viss?

Vērts redzēt, jo pazaudēt atmiņu vēl nenozīmē pazaudēt cilvēcību.

"Mirsti citu dienu"

www.jamesbond.com



Režisors: Li Tamahori

Lomās: Pīrss Brosnans, Halle Berija

Un atkal Bonds, Džeimss Bonds (jeb agents 007). Tikpat svaigs un jauneklīgs, tikpat ne-lokāms cīņā ar "jaunajiem", tikpat kārs uz milas priekiem.

Diemžēl šoreiz filmas "Mirsti citu dienu" Bonds ne ar ko īpašu nepārsteidz. Sižets nedaudz ar "pelējumu", jo kā gan var pārsteigt ar to, ka "jaunie" ir komunisti Ziemeļkorejā, bet "labie" - demokrāti Rietumos. Tomēr iespējams, ka tiem, kam līdz 20, tas varētu šķist interesants.

"Mirsti citu dienu" ir jau 20 Bondiādes filma (vēl var pie-skaitīt divas neoficiālas filmas),

un kopš 1962. gada, kad parādījās pirmā šīs sērijas filma ar Sonu Koneiju galvenajā lomā, kādu no filmām esot redzējuši apmēram divi miljardi planētas iedzīvotāju. Skaitlis iespaidīgs. Taču, kā zināms, viena lieta ir laba ideja, bet otra - labs īstenojums. Ka tik nav tā, ka filmas veidotāji ir nedaudz paguruši un labai idejai būtu vajadzīgas arī "svaigas asinis".

Protams, protams. Filma jānoskatās, jo tā pieder pie "obligātās literatūras". Vieniem jānoskatās, lai atcerētos iepriekšējās "naivās un romantiskās" filmas sērijas, bet citiem - lai redzētu kādu atblāzmu no tā, par ko jūsmoja mammās un tēti. Lai arī kā nebūtu, vārdi "Bonds, Džeimss Bonds" skan gan maģiski, gan smieklīgi. Un tā laikam ir labi.

"Ceļojošās ciltis"

www.peuplemigrateur.com



Režisors: Žaks Perēns

Nezin kāpēc, tomēr cilvēki kopš neatminamiem laikiem ir vēlējušies darīt to, ko sauc par pacelšanos spārnos, lidošanu. Ceļš līdz iecerētajiem debesu augstumiem ildzīs gadu simteņus, uz kopīgā cilvēces attīstības fona tikai "vakardien" paceloties spārnos ar lidaparātu palīdzību.

Tie, kas kaut reizi ir papildējušies uz dzīvi raudzīties ne vien no zemes, bet arī uzskāpjot, piemēram, kaut vai uz galda, par kalniem nemaz nerunā-

jot, sapratis, ka skatīties no augstuma un lidot ir kaut kas īpašs.

Diemžēl cilvēkam lidot nav lemts. Katrā gadījumā ne tādā veidā, kā to dara putni. Tomēr izjust lidojuma baudījumu cilvēkam ir ļauts kaut vai nedaudz, proti, sekojot putnu ceļam debesis. Vai putna dzīve ir viegla, un ko no tās var mācīties, var redzēt, apmeklējot "Ceļojošās ciltis". Šo filmu vērts noskatīties arī vairākas reizes.

Japānas vēstniecība Latvijā piedāvā Japānas kino dienas "Kinogalerijā" 2002.19.—22.11.

Uzmanību! Vērsiet uzmanību uz to, ka Japānas kino dienas ir Japānas vēstniecības dāvana skatītājiem un **filmas tiks izrādītas bez maksas**. Lai nerastos situācija, ka apmeklētāju skaits ir lielāks par zāles ietilpību, **savlaicīgi rezervējiet vietas pa tel. 7229030** vai pa e-pastu: kino@dtc.lv Apmeklējiet mājas lapu internetā www.kinogalerija.lv un sadaļā "Drizumā" lasiet filmu anotācijas un rezervējiet vietas.

19.novembrī plkst. 19.00 "Kroga spoks" (1994)
Režisors: Takajoši Vatanabe
Lomās: Keniči Hagivara, Tomoko Jamaguči, Šige Muroi

20.novembrī plkst. 19.00 "Viriešiem nav viegli: mans tēvocis" (1983)
www.gilmorehillg12.co.uk/febmay/japan.html

Režisori: Jodži Jamada un Jošitka Asama
Lomās: Kijoši Acumi, Kumiko Goto, Hidetaka Jošioka

21. novembrī plkst. 19.00 "Aiko 16 gados" (1983)

Režisors: Akijoši Imaseki
Lomās: Jasuko Tomita

22.novembrī plkst. 19.00 "Tokijas noktirne" (1997)
www.fdk-berlin.de/forum98/tokyo.html



Režisors: Džjun Ičikava
Lomās: Kaori Momoi, Keidzo Nagacuka, Micuko Baišjo

Čehijas vēstniecība Latvijā piedāvā Čehu kino dienas "Kinogalerijā": režisora Jirži Trnkas filmu skate 2002.30.11.—05.12.

Tiks izrādītas filmas "Sapnis vasaras nakti" (1959), "Imperatora lakstīgala" (1949), "Bajaja" (1950), "Blūķītis" (1947) un "Vecās čehu leģendas" (1952). Katras filmas demonstrēšanas konkrētais datums un laiks vēl tiks noteikts. Interesēties "Kinogalerijas" mājas lapā internetā: www.kinogalerija.lv, zvaniet pa tel.7229030 vai sazinieties pa e-pastu: kino@dtc.lv.

TĀLIVALDIS KRONBERGS sadarbibā ar kino "Rīga", "Baltic Cinema" un "Kinogaleriju"

www.cinema-riga.lv
www.kinogalerija.lv
www.balticcinema.lv

2002. gada latviešu TV realitātes šovu bums. "Robinsoni", "Sapņu sala", "Fabrika". Ieslodzīti cilvēki. Vieni uz salas. Citi četrās sienās. Un viņiem visiem pa vidu TV, kas skatās mūs. TV pārņem mūsu prātus, manipulē ar mums. Rodas ķīmiski nedalāms šķidums – TV izšķīdināta dzīve un dzīvē izšķīdināts TV. Patiesībā, vērojot realitātes šovus, mēs neskatāmies TV, bet gan TV skatās mūs. Mēs jau esam otrā pusē. Šoreiz "Universitātes Avīze" sarunājas ar četriem no šovu dalībniekiem, lai uzzinātu, kas viņus motivē piedalīties šajā spēlē.

1971. gada amerikāņu TV reportāžu sērijas par Laudu ģimeni radikālā autentiskumā atsaucās uz pārdzīvoto, uz ekshumāciju, uz visbanālākā veida realitātes ideoloģiju: septiņi mēneši nepārtrauktas filmēšanas, 300 stundu ilgas tiešās pārraides bez scenārija vai pat tikai tā uzmetuma. Vienas ģimenes odiseja, tās traģēdijas, priekš un sarežģījumi *non stop* – isi sakot, vēsturisks materiāls "bruto" veidā un "visskaistākais televīzijas varoņdarbs", kas mūsu ikdienības mērogā salīdzināms ar filmu par cilvēka izkāpšanu uz Mēness. Visu sarežģī fakts, ka ģimene filmēšanas laikā izjuka: tā neizturēja krīzi, izšķīrās. Polemisks ir jautājums par TV: vai tā ir vainīga? Kas būtu noticis, ja TV tur nebūtu bijusi klāt?

Režisors triumfēja, sakot: "Viņi dzīvoja tā, it kā mūsu tur nebūtu." Absurdus un paradokšāls formulējums – vienlaikus ne patiess, ne nepatiess: utopisks. "It kā mūsu tur nebūtu" nozīmē "it kā jūs tur būtu". Tieši šī utopija un paradokss fascinēja 20 miljonus televīzijas skatītāju daudz vairāk nekā "perversais" priekš par intimitātes sagraušanu.

Prezidents vai Ķertais?

Šobrīd viņš mācās Rīgas Pārtikas ražotāju vidusskolas pēdējā kursā par pavāru, taču pēc tam, kā pats apgalvo, "noteikti nāks uz Latvijas Universitāti". Misters Prezidents jeb istajā vārdā ANDRIS STRAZDIŅŠ ir TV5 realitātes šova "Sapņu sala 2" galvenās balvas ieguvējs. It kā jokojot, viņš vēl piebilst: "Džims Kerijs ir līdzīgs man!"



Misters Prezidents jeb Andris Stražiņš

- Kas tevi pamudināja piedalīties "Sapņu salā"?

- Es gribēju sev uztaisīt labu "brendu". Iegūt popularitāti, lai pēc tam varētu, piemēram, strādāt tādu darbu, kā pats gribu. Nevēlos, lai tas izklausītos lecīgi, bet patiesībā jau kopš bērnības mans sapnis ir bijis kļūt par zvaigzni. Skolas laikā gribēju būt aktieris un jau no ceturtās klases spēlēju teātrī. Savā pirmajā lomā pamatīgi izgāzos, bet, sākot jau ar otro lomu, man pēkšņi nezin kāpēc deva spēlēt galvenos varoņus.

Es biju pirmajā komandā, kas uzsāka "Sapņu salu 2", un no viņiem visiem arī vienīgais, kas palika līdz pašam galam. Kopumā realitātes šovā pavadiju nedaudz ilgāk par diviem mēnešiem.

- Kas, tavuprāt, bija tie iemesli, kāpēc realitātes šovam izvēlējās tieši tevi?

- Katram bija kaut kas jāpastāsta par sevi. Es visu laiku centos būt "baigi" jautrais. Izdomāju dažādas asprātības. Piemēram, brīdī, kad uzņemšanas komisija man teica: "Paldies, vari iet" un es jau reāli biju izgājis ārā pa durvīm, pēkšņi ieskrēju atpakaļ telpā ar tekstu: "Bet es varu vēl izstāstīt arī anekdoti!". Komisijas vienmuļajās sejas tas lika parādīties smaidam.

Turpretī brīdī, kad katram vajadzēja pastāstīt par savu šovam izvēlēto vārdu, es pamatīgi izgāzos. Tā kā pamatskolā vis-

iem mēdzu teikt, ka tad, kad izaugšu liels, būšu prezidents, viens mana šova vārda variants bija Misters Prezidents. Savulaik man bija ideja uzrakstīt scenāriju filmai ar nosaukumu "Ķertais", kas stāstītu par kādu ļoti jocīgu puisi. Otrs mana šova vārda variants tādēļ bija Ķertais. Kad to visu biju izstāstījis, LNT ģenerāldirektors Andrejs Eķis pēkšņi jautāja: "Zīme ir?" Es nesapratu – kāda zīme? Taču viņš turpināja: "Nu, zīme, ka tu esi ķerts..." Tas mani tā samulsināja, ka laikā, kad citi rādīja dažādus ar savu šova vārdu saistītus jokus, es kautrīgi klusēju. Kad šovam izvēlētos vienu pēc otra aicināja aizpildīt anketas, es bez jebkādam ilūzijām devos projām. Un tad pēkšņi: "Prezident, tu esi paņemts!"

Istenībā man tas bija šoks. Nebiju to gaidījis un tādēļ sākumā, kad iegāju "Sapņu salā", biju nedaudz pārbijies. Parasti man visu patīk vērot no malas. Tikai pēc ilgāka laika kaut ko parādu arī no sevis. Tas, ka šovā tik ātri atraisijos, bija brīnums man pašam.

- Kā uz lēmumu piedalīties šovā reaģēja tavi vecāki un draugi?

- Kad pateicu to savai mātei, viņas pirmais jautājums bija:

"Nu priekš kam tu to dari?" Es viņai skaidroju: "Nu, mama, *možebītī ja dastanu harošuju rābotu!*" Pēdējā brīdī pirms manas ieešanas šovā māte man pateica: "Ai, īgi, *paņūļaj sreģi durakou...*"

Draugi, tieši otrādi, bija tie, kas mani pierunāja piedalīties šovā. Atceros, ka, ejot projām no kopmītnēm, kurās dzīvoju kopā ar krievu puisiem, es teicu: "Nu, labi, ja pašot za trim tišāmi!" Toreiz it kā jokojos, bet nu tas ir piepildījies arī reāli...

- Vai tava nepārprotamā un reizē arī ģeniālā aktiera Džima Kerija parodēšana šovā bija apzināts imidžs vai nejausa improvizācija?

- Džims Kerijs man "šausmīgi" patīk, bet nepatīk, ka visi mani nepārtraukti ar viņu salīdzina. Nevis es esmu līdzīgs viņam, bet viņš ir līdzīgs man! Istenībā jau skolas laikā, kad tādu Džimu Keriju vēl neviens nepazīna, meitenes man spīdināja sejā kabatas baterijas un teica: "Nu, parādi kaut ko, parādi..." Tad parādījās Džims Kerijs, un pēkšņi visi man sāka teikt: "Klau, tu esi baigi līdzīgs tam "džekam"..."

- Kas jūs šovā viens otram bijāt – draugi, konkurenti vai vienkārši sveši cilvēki?

- Pirmoreiz mūžā man bija tāda sajūta, it kā mēs visi būtu viena ģimēnīte. Katru pirmdieni bija jāizbalso kāds no pašu vidus, bet katru svētdienu es sapulcināju visus "Sapņu salas" dalībniekus zem segas un iepazīstināju ar ipašu, paša izstrādātu grafiku – kuram par kuru jābalso, lai neviens nekad netiktu izbalsojots.

- Cik kardinālas izmaiņas ieešana šovā ieviesa tavā ikdienā ārpusaulē?

- Tagad, pēc šova, ir izmainījusies arī daudzu draugu attieksme. Tiklīdz es piemirstu kādam piezvanīt, tā uzreiz nākas dzirdēt: "Ai, viņš jau tagad ir palicis iedomāts..."

- Cik bieži tev ir nācies saskarties ar kritiku par "Sapņu salu" vai sevi pašu?

- Istenībā par sevi es esmu dzirdējis tikai pozitīvo. Prezidents "rullē" un tādā garā. Vienīgi ir pāris tādu mazo cilvēciņu, no kuriem, piemēram, ejot pa ielu, var bieži dzirdēt: "Loh, *preziģent loh...*" Tādiem es parasti pieeju klāt un saku: "Ja tā loh, a ti nekto!" Šie cilvēki pēc tam, iespējams, aiziet mājās un visiem stāsta: "Eta *preziģent zģes skazal to i zģelal to...*"

- Vai arī pēc "Sapņu salas" tu ar kādu no realitātes šova dalībniekiem uzturi draudzīgas attiecības?

- Pēc šova es satiekos ne tikai ar cilvēkiem no "Sapņu salas". Mums ir bijuši kopīgi tusiņi arī ar "fabrikantiem". Taču par savu labāko draugu es tagad uzskatu Balchu.

Vienkārši Balcha

Vieniem viņš ir Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes students. Otriem – spāņu restorāna "El Primero" viesmīlis. Citiem – vienkāršs puisis no Limboziem. Tomēr lielākais vairums viņu pazīst kā šīs vasaras TV5 realitātes šova "Sapņu sala 2" otrās vietas ieguvēju Balchu. 26. novembrī viņš kopā ar Mr. Prezidentu dosies realitātes šovā iegūtajā ceļojumā uz Taizemi, bet vēl pirms tā ĢIRTA BALTALKŠŅA un "Universitātes Avīzes" saruna par šovu, sajūtām un sievietēm.

- Kāpēc cilvēks izlemj piešķirties realitātes šovam?

- Man piezvanīja kāds ļoti labs draugs un teica: "Klau, tā ir tava istā vieta. Tu būsi topā. Tev vajag iet." Viņš atbrauca pie manis uz darbu, nolika priekšā vienu telefona numuru un piekodināja, lai pēc tam, kad būšu pieteicies, piezvanu viņam.

- Kā notiek uzņemšana šādos šovos?

- Tiek uzdoti neskaitāmi jautājumi. Līdzīgi kā pieņemot darbā. Kas tu tāds esi? Kāpēc esi te atnācis? Ko tieši tu varētu izmainīt šajā šovā? Un tādā garā... Konkrēti man pajautāja: "Vai tu esi gatavs pārgērbties par sievieti un tad iet šovā?" Nu, un es to arī izdarīju... Patiesībā katrs cilvēks, skatoties realitātes šovu, ir iedomājies: "Kā tas būtu, ja tur būtu arī es?"

- Cik ilgs laiks paiet no pieteikšanās brīža līdz ieešanai šovā?

- Piektdien es piezvanīju un pieteicos. Nākošajā trešdienā jau braucu uz pārrunām, un jau tās pašas nedēļas piektdienā uzzināju, ka nākamajā pirmdienā eju iekšā šovā. Es biju kārtējais, ne pirmais tā dalībnieks. "Sapņu salā" nodzīvoju precīzi 32 ar pusi diennaktis.

Interesants piedzīvojums bija tas, kā piektdienas vakarā braukāju pa Rīgas veikalēm un meklēju sievietes drēbes, kas man derētu. Tā nebija pirmā reize, kad pārgērbos par sievieti. Es neesmu ne transvestīts, ne homoseksuāls, ne biseksuāls. Esmu heteroseksuāli orientēts cilvēks, kuram patīk, ja citiem ir jautri.

- Ar ko vide šovā atšķiras no ikdienas ārpusaulē?

- Principā realitātes šovā nekas pārdabisks nenotiek. Iedomājies situāciju, ka visi tie cilvēki, ar kuriem tu šobrīd atrodi vienā telpā, būtu tev līdzās 24 stundas diennaktī. Logi un durvis būtu ciet. Būtu viss dzīvošanai nepieciešamais, bet nekādu sakaru ar ārpusauli.

Kameras? Pirmajā mirklī es tās vispār neievēroju. Vēlāk vienkārši nācās pierast pie to nepārtrauktajiem bzzz – bzzz. Patiesībā tu vari būt tāds, kāds

esi. Ja gribi kaut ko no kāda noslēpt, ir jādzīvo vienam pašam. Jāieslēdzas četrās sienās, pretējā gadījumā tu agrāk vai vēlāk kādam cilvēkam atklāsies.

- Pirmās emocijas "Sapņu salā"...

- Tā kā iekšā iegāju reizē ar DJ, kuram galvā bija parūka, tad pirmais, ko man, ieejot šovā, pateica, bija: "Viņi ir visur!" Abi izskatījāties diezgan jocīgi – sievietes drēbēs, parūkās un *meikapā*, piedevām vēl visiem "Sapņu salas" dalībniekiem tikām "pasniegti" kā jaunlaulāto pāris... Pirmās divas dienas visi šova dalībnieki pret mums izturējās diezgan rezervēti. Neviens isti nesaprata, kas esam – transvestīti, geji vai vēl kas trakāks. Otrās dienas vakarā skatītāji nobalsoja, lai par sievieti pārgērbties palieku vairs tikai es. Attieksme pret mani mainījās, kad pateicu: "Es jau sen būtu izdarījis pašnāvību, ja uz pasaules nebūtu meiteņu!"

- Savstarpējās attiecības "Sapņu salā"...



Balcha jeb Ģirts Baltalkšņis

- Ikdienā ārpusaulē tu ar kādu parunā un, piemēram, sastrīdies, bet agrāk vai vēlāk tas otrs vai arī tu aizej uz savām mājām... Arī sastrīdoties ar kādu mājnieku, tu vari no turienes aiziet projām... "Sapņu sala" tas nebija iespējams. Varēja, protams, aiziet uz citu telpu, bet tas nebija tas. Tādēļ es šajā šovā iemācījos sadzīvot ar visdažādākajiem cilvēkiem. Pieņemt viņus tādu, kādi viņi ir.

- Kā tas ir – pēc tam paskatīties uz sevi no malas?

- Tas ir diezgan jocīgi, un es joprojām netīcu, ka mani rādīja televīzijā. Piemēram, tagad ieju kādā bārā un redzu, ka *TV* televīzijā rāda pašreizējo TV realitātes šovu "Fabrika". Nespēju iedomāties, ka cilvēki kādreiz tāpat ir "tusejušies" un skatījušies arī uz mani. Nestādos priekšā, ka kaut kas tāds vispār ir bijis. Protams, ir dažas situācijas, uz kurām tagad skatoties, domāju: "Bļāviens", ko es tur daru?" Tomēr nenožēloju, ka aizgāju uz šo realitātes šovu. Es no tā guvu lielu pieredzi.

Sarunājusies
GITA LIEPIŅA

Madara uz salas

Līdz Ziemassvētkiem mums TV būs iespēja vērot "Robinsonus", kur piedalījās trīs komandas no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. Viens ir vērot viņu dzīvi uz Malaizijas salas ekrānā, otrs – uzklaut dalībnieka viedokli, sajūtas. Viena no dalībniecēm bija Kultūras akadēmijas studente **MADARA ŠLĒKSTE**, kura studē kultūras vadību, teoriju un vadībzinības. Piedāvājam sarunu ar Madaru par šo piedzīvojumu – ko tas nozīmēja viņai toreiz un tagad.

- Kāda bija tava motivācija pieteikties spēlei?

- Īpašas motivācijas nebija. Sludinājumu ieraudzīju pēdējās dienās, joka pēc pieteicos. Dažas lietas, kas manā dzīvē notikušas joka pēc, vēlāk izvērtušās par lielu notikumu. Kad uzzināju, ka esmu pieņemta spēlē, radās sajūta, ka tas jau ir nopietni, kaut gan emociju tajā brīdī bija mazāk nekā apkārtējiem. Bija vienlaicīgi gan prieks, gan zināmā mērā bailes.

- Vai tu labi juties eksotiskajā klimatā, kurā nonāci?

- Īstenībā mājās ļoti baidījos, kā tur jutīšos. Man ir jutīga āda un bail no dziļuma. Pēdējais mani daļēji motivēja braukt uz Malaiziju – tikt vaļā no šīm bailēm. Tas man arī izdevās. Pirmās nedēļas, kad "nelīdu ārā no savas" alas, bija grūtāk.

- Vai atrašanās uz salas tev bija vairāk pozitīvs vai

negatīvs stress? Kā sapraties ar komandas biedriem?

- Ceļojot uz turieni, jutos diezgan mierīga, apzinājos, ka nav vērts sevi speciāli uztraukt, stresot. Ar komandu man neizveidojās īpašs kontakts. Tagad, pēc spēles satiekoties, saprotamies daudz labāk. Mēs visi esam ārkārtīgi atšķirīgi – finansists, kriminālists, izbījis jūrnīks, sportists; es nesaprotu, kā domā viņi, un otrādi. Vēlāk viņi teica, ka es esot klusējusi, klusējusi un tad "spērusi vaļā" kaut ko tādu, ka visiem mutes palikušas vaļā...

- Tu no salas "pazudi" visātrāk...

- Pārējie četri uz salas bija diezgan labi "satusējušies". Varbūt emocionālāk uztvēru apstākļus tur, bet tas bija nevis ekstraverti, bet introverti. Mani izbalsoja jau nākamajā dienā. Būtībā mēs visi bijām rēķinājušies, ka kaut kas tāds varētu notikt. Sākumā vēl nebijām paguvuši viens otru isti iepazīt. Taču tas vēl nav iemesls, lai uzskatītu kādu par lieku.

Pēc izbalsošanas kādu laiku tikām noņemti uz mazākas salas Gualu. Tur bija arī Gedimīnis no Lietuvas, Jānuss no Igaunijas. Kopumā tas bija grūts periods, atlika ļoti daudz brīva laika. Tomēr izbalsošana ātri aizmirsās, tās izjūtas aizmirsās, ne uz vienu neturēju ļaunu prātu. Protams, bija daudz žēl, ka tajā laikā, kad viņi uz lielās salas piedalījās dažādās spēlēs un sacensībās, mēs neko nedarījām.

- Vai bija drošības sajūta, ka izdzīvošana tiks garantēta?

viņa ir slikta. Tagad man ir citas domas par latviešu kultūru, par to, kā viņi domā.

"Fabrikā" ir daudz jaunu cilvēku, piemēram, Dārzenim ir 18 gadu. Vecākie bija Brokeris un Džovanni, ar viņiem man bija vairāk kopēja.

- Kādēļ nevēlēties palikt "Fabrikā" ilgāk?

- Tur nebija ko darīt, tādēļ sākās dažādas muļķības. Sākās otrādas lietas, ka negribēju sev taisīt sliktu reklāmu. Tagad ir labāk – viņiem ir kamera un dators. Nevarēja arī normāli izgulēties. Pulksten deviņos no rīta bija jāmostas, gulēt varēja iet pēc divpadsmitiem.

Kad biju iekšā, uztvēru "Fabriku" kā mūsu kopējās mājas. Segu nevarēja izmazgāt, un, kad to salēja ar alu, tā smirdēja... Arī tas, ka Džovanni izgāza durvis, man nelikās normāli. Tas droši vien bija stress.

"Fabrikā" nav atpūta. Ir, protams, momenti, kad vari justies brīvs. Bet kameras visu pamana, to skaņu dzird visu laiku. Mikrofonu un kameras ir arī tualetē.

- Kā juties ārā tūlīt pēc "Fabrikas"?

- Jā, tāda sajūta bija. Neviens no mums neatradās tādos apstākļos, lai varētu aiziet bojā. Vienīgais, ja nu mēs paši aizietu džungļos un uz galvas uzkrustu kokosriekstu krava... Ja nepārkāpj noteikumus, tāda varianta nav.

Kopumā man uz salas vientulībā bija divaina sajūta, sāka jau rādīties halucinācijas, redzēju un dzirdēju to, kā nav. Esot uz salas, tu nemaz nezini, kas notiek tās otrā pusē. Staiģājam metrus 50 uz priekšu un atpakaļ. Kad ūdens atkāpās, aizgājām tālāk salasīt vēl kādu gliemežvāku. Kad sēdēju "savā alā", sāku domāt par Platona alas principiem. Kļuva sentimentāla, smiltis rakstīju draugu vārdus. Nezinu, vai tas ir vājums. Tu uz brīdi it kā nekautrējies no savām jūtām, ko ikdienā aplāpē, jo tas nav izdevīgi. Uz salas iepazīnos ar to savu klusējošo psi, no kuras ikdienā baidos, biju patiesa pret sevi.

Divi vīrieši no Igaunijas un Lietuvas, ar kuriem biju kopā uz salas, man ļoti daudz ko deva. Viņi abi bija ģimenes cilvēki, bet viņiem nebija nekādas pusmūža krīzes, kad šķiras un precas ar jaunāku. Līdz tam biju pārliecināta, ka nekad mūžā neprecēšos, ka tā ir lielākā kļūda, ko cilvēks var pieļaut. Tur dzīvojot nolēmu, ka varētu būt arī savādāk, ka viss atkarīgs no manis, kā es pati veidošu attiecības.

- Kas bija visgrūtākais, dzīvojot uz salas?

- Lielākā katastrofa bija tā, ka tev nepievērš uzmanību un tu nezini, cik ilgi tur būs jāsēž.

- Kad redzēju spoguļus, ureiz bija jādama, ka mani redz. Pirmajās dienās arī meklēju mikrofonu, runāju klusāk... Man patīk, ka cilvēki, pozitīvi noskaņoti nāk man klāt. Man nav "zvaigžņu slimības", neesmu iedomāts. Pirmajās dienās, skatoties "Fabriku" televīzijā, man bija sajūta, ka viņi mani redz.

"Fabrikā" jutāmies arī kā konkurenti. 12 cilvēku ir daudz, telpas ir mazas. Mums bija tikai septiņas gultas. Gulējām virtuvē, pie trenāžieriem. Istabā ir šausmīgs karstums. Nakti daudzi krāc... Man nepatīk karstums.

Man ļoti patīk ziema. Pagājušajā vasarā man bija grūti pānest karstumu šeit. Venecuēlā arī ir karsts, bet tur nav tik mitrs, tur ir sauss gaiss. Visu laiku ir kondicionieri – mašīnā, mājās, birojā.

- Vai pēc "Fabrikas" ir kāds, kuru tu vari saukt par savu draugu?

- Labi saprotamies ar Džovanni. Esmu ļoti priecīgs, ka Goča ilgu laiku ir pirmajā vietā balsojumā, viņš ir ļoti labs cilvēks, kurš domā ne tikai ar

Motorlaivas braukā turp šurp, bet neviens nepiebrauc pie salas. Un kad tev ir grūti, neviens nepienāks, nepaglaudīs galvu. Bija arī pilnīgs informācijas trūkums.

Nebija daudz par ko priecāties, jo absolūti nekas nenotika. Mēģinājām apiet apkārt salai, bet tas nebija iespējams, jo priekšā bija ūdens. Katru vakaru sēžam uz laivas, ēdam vecus risus, tad jau ir saulriets, un tas nozīmē, ka rīt atkal būs jauna diena un tā būs tieši tāda pati kā iepriekšējā. Jānuss no Igaunijas vienmēr pamanījās kaut kur sagriezies, sadurties, tad abrauca ārsts, kas mums bija notikums. Kopumā mums bija pārliecība, ka uz salas sēdēsim vēl trīs nedēļas pēc spēles beigām.

Pietrūka visa, pie kā ikdienā bijām pieraduši. Ar tuviem cilvēkiem garīgās saites nebija pārtrūkušas, un, mājās atgriežoties, izrādījās, ka tas ir bijis abpusēji.

- Jūs taču necietāt badu?

- Badu gluži nē. Tomēr bija trīs dienas, kad nebijām aprēķinājuši uztura daudzumu un pie mums nebrauca. Trīs diennaktis nebijām neko ēduši. Visu šo laiku domājām un runājām tikai par ēdienu. Aizvilkties uz džungļiem, kaut ko sameklēt arī nebija iespējams, jo trūka spēka. Tās bija briesmīgas dienas.

- Kāda bija laika izjūta?

- Nevienu no mums, protams, nebija pulksteņa. Kad vēl atradāmies civilizācijā, novērojām, ka saule riet ap sešiem un tūlīt paliek tumšs, tad arī gājām gulēt. Gaisma aust ap sešiem,

prātu, bet arī ar siridi. Ar Fanuci iekšā bija labas attiecības, arī ārā satikāmies. Tomēr domāju, ka tas ir nepareizi, ka viņa otru reizi iegāja iekšā spēlē.

- "Fabrikā" bija zināms psiholoģisks spiediens, sarežģīti momenti?

- Jā, tas bija. Arī tas, kā rādīja reklāmu par to, ka man ir tik daudz vēstuļu – Brokeris pat kļuva greizsirdīgs. Administrācija arī lasīja sliktus "mesidžus". Bija grūti momenti, kad gribējās iet ārā, pamest spēli. Kad Carlos aplēsa stiklu, man likās, ka viņam vienkārši bija apnicis būt spēlē.

Man nav nekas preti pret jauniešiem, bet kad dzīvo 24 stundas kopā, un ne brīdi nevari palikt viens, ir grūti.

- Visi "Fabriku" kritizē, bet tomēr skatās. Kāpēc?

- Kad skatās seriālu, pēc pirmajam sērijām notikumi nāka



Madara Šlēkste

tad arī apmēram cēlāmi. Vadijāties pēc saules.

- Kas mainījies tavā dzīvē pēc spēles?

- Uz salas man bija ļoti daudz laika domāt; pārdomāju, kādas man bijušas attiecības ārpusē. Ik cilvēki, ar kuriem manas attiecības nav bijušas nemaz tik tuvas, bet visu laiku tikušas uzturētas, jo tas ir bijis izdevīgi. Ir tādi, ar kuriem attiecības ir bijušas ļoti labas, bet laika gaitā esam attālinājušies nolaidības dēļ. Pārvērtēju arī sevi. Tie, kuri mani pazīst, atzīst, ka mani kaut kas ir mainījis. Sapratu, ka man ir bijis ļoti maz laika pašai sev, kad daru to, ko vēlos. Agrāk liela loma manā dzīvē bija sabiedrībai, bija jārunājas, lai visiem ir labi, jābārsta asprātības. Man tas patīk, tomēr tagad, ja nav attiecīgā garastāvokļa un ja kaut ko nevēlos, tā arī pasaku. Man arī vairs nav bailu iepazīties ar jauniem cilvēkiem. Tagad spēju būt atklātāka pret citiem, jo tāda esmu bijusi pret sevi.

Latino no "Fabrikas"

Latino jeb istajā vārdā **RIKARDO EDUARDO SAULE** no Venecuēlas – realitātes šova "Fabrika" dalībnieks – sarunā ar "UA" par attiecībām vispār, par to, kā viņš juties šovā un kā – iznākot no tā ārā.

- Kāpēc vēlēties piedalīties spēlē?

- Biju jau redzējis realitātes šovu "Sapņu sala", tā likās pietiekami jautra. Nav nemaz tik viegli iegūt paziņas un draugus, savādāk ir, ja mācies vienā skolā vai universitātē. Bet Latvija esmu tikai divus gadus. Otrā doma bija par darbu; es nerunāju krievu valodā, cerēju piedalīties šovā un pēc tam iegūt darbu.

- Kas bija pozitīvais, kas negatīvais, ko guvi "Fabrikā"?

- Liekas, ka manas domas "Fabrikā" respektēja. Ieguvu paziņas, draugus. Tomēr tur bija arī cilvēki, ar kuriem man nebija kontakta, piemēram, ar Dži, tomēr tas nenozīmē, ka



Latino jeb Rikardo Eduardo Saule

mājās jau ir zināmi. "Fabrikā" nevar zināt, kas notiks nākamajā brīdī, tur notiek ista dzīve. Domāju, ka lielākoties šovu skatās jaunieši un pensionāri.

Par manu iziešanu no spēles, – ja man tajā brīdī būtu iespējama parunāt ar savu draudzeni Daci, tad varbūt es paliktu. Bet es tobrīd nezinaju, kas notiek ārpusē. Man draudzene ir svarīgāka nekā popularitāte un nauda.

Sarunājusies
ANDA LASE

Jau piektais rudens



Autore: ANDA LASE

"VĀPES" sadarbībai ar galeriju "Bastejs" – piecu gadu jubileja.

Vai jums ir kāda nojausma, kas ir "X-lietas" un kur tādas var iepazīt? Nē, nē! Tās nav saistītas nedz ar Universitātes jauno ēdnicu, nedz ar Latvijas jauno valdību.

Tradicijas turpinās, un šis ir jau piektais rudens (gandrīz kā jubileja), kad TLMS "VĀPE" atkal rīko izstādi LU galerijā "Bastejs". Šoreiz tā ir īpaša, jo X-lietas atrastas, veicot "sociāl-

klimatiskos" pētījumus latviešu tautas kultūras mantojumā – ticējumos un paražās. X-keramiku papildinās arī X-grafikas, kuru autore ir vāpiete Anda Lase. **Gaidīsim ciemos visus 26. novembrī plkst. 18.00 LU galerijā "Bastejs", Basteja bulvārī 12 izstādes atklāšanā, līdz ņemot X-noskaņojumu.**

TLMS "VĀPE" vadītāja **HELGA INGBORGA MELNBĀRDE**

Liels volejbols

No šīgada 16. oktobra līdz 16. novembrim Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes Sporta zālē notika pirmās LU Kausa izcīņas sacensības volejbolā šajā mācību gadā.

Sieviešu grupā pieteicās astoņu fakultāšu komandas. Kā jau varēja paredzēt pēc iesniegtajiem pieteikumiem, spēcīgākās bija Ekonomikas un vadības fakultātes un Fizikas un matemātikas fakultātes volejbolistes. Šīs komandas tikās arī finālā, parādot saistošu spēli. Sieviešu grupā vietu kārtība bija šāda: 1. vieta – Ekonomikas un vadības fakultātei; 2. vieta – Fizikas un matemātikas fakultātei; 3. vieta – Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātei; 4. vieta – Ķīmijas fakultātei; 4. vieta – Moderno valodu fakultātei; 6. vieta – Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātei; 7. vieta – VSL.

Žēl, ka uz spēlēm pieteicās, bet neieradās Sociālo zinātņu fakultātes volejbolistes. Kā labākās spēlētājas varētu minēt Ilzi Ķīsi, Kristīni Grīnbergu,

Madaru Kalniņu, Kristīni Dauguli (visas no Ekonomikas un vadības fakultātes), kā arī mūsu labākās pludmales volejbolistes Ingūnu Minusu un Ingu Pūliņu (Fizikas un matemātikas fakultāte).

Viriešiem uz cīņu par kausu pieteicās desmit fakultāšu komandas. Uz priekšsacīkstēm diemžēl neieradās Sociālo zinātņu un Medicīnas fakultātes volejbolisti. Arī viriešu konkurencē bija vērojams izteikts divu komandu pārākums pār pārējām. Finālā tikās VSI un Ekonomikas un vadības fakultātes volejbolisti, kuri demonstrēja spēcīgu uzbrukumu un atjautīgas kombinācijas. Pirmo vietu, kārtējo reizi pārspējot Ekonomikas un vadības fakultāti, ieguva VSI volejbolisti. 3. vietā – Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāte, 4. vietā – Juridiskā fakultāte, 5. vietā – Ķīmijas fakultāte; 6. vietā – Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, 7. vietā – Moderno valodu fakultāte, 8. vietā – Fizikas un matemātikas fakultāte. Uz finālspēlēm velti gaidījām

Juridiskās fakultātes un Modernās valodas fakultātes volejbolistus.

Labākie spēlētāji: Ģirts Mārtiņsons, Klāvs Zaļkalns, Māris Veinsbergs, Andrejs Gendelis, Edgars Stāls, Māris Orups (visi no VSI). Jāuzteic arī visa Ekonomikas un vadības fakultātes komanda, kas bija ļoti līdzsvarota un saliedēta.

Šogad par kausu cīņās liels skaits dalībnieku, kopā sieviešu un viriešu grupā – 112 volejbolisti. Sacensības tiesāja Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes studenti. Labākie tiesneši: Andrejs Gendelis un Ilze Renģe.

Nākošais lielākais volejbola pasākums ar visu fakultāšu jauktu komandu piedalīšanos notiks Volejbola dienā, nākošā gada martā. Sāksim tam jau laikus gatavoties!

E. RUBENIS,

Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes lektors

sludinājumi, reklāma

1. decembrī plkst. 18.00 visi tiek aicināti piedalīties ekumeniskajā dievkalpojumā Rīgas Sv. Pestītāja Anglikāņu baznīcā. Tas vēlīts Starptautiskajai AIDS dienai, kuras lozungs šogad – "Stigma un diskriminācija".

Dievkalpojumu vadīs LU Teoloģijas fakultātes dekāns mācītājs Juris Cālis. Pēc dievkalpojuma notiks gājiens uz sabiedriskās organizācijas "Dialogs" biroja atklāšanas vietu Dzirnau ielā 135.

Jau no plkst. 12.00 līdz 16.00 jūs tiksiet gaidīti sabied-

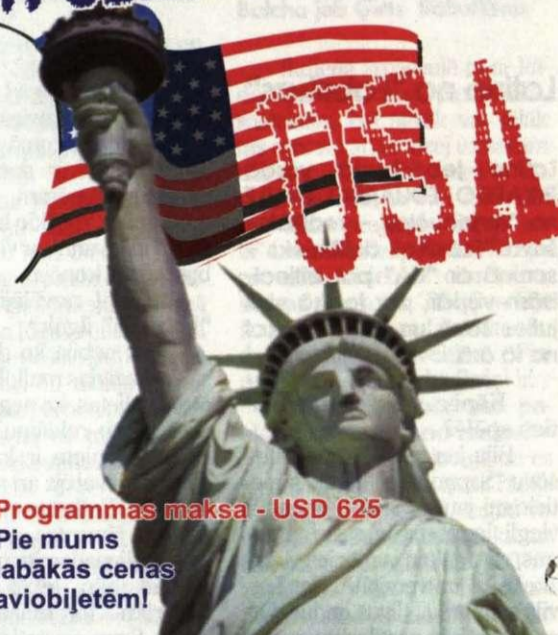
riskās organizācijas "Dialogs" telpās Dzirnau ielā 135, lai plkst. 13.00 latviešu valodā, bet plkst. 14.00 – krievu valodā varētu noskatīties Norvēģijas filmu "Pozitīva dzīve".

Informācija: www.unaids.org



Studentu un Jaunatnes Ceļojumu Birojs
uzsāk dalībnieku reģistrāciju
2003. gada sezonai
studentu vasaras darba programmai

WORK & TRAVEL



- Programmas maksa - USD 625
- Pie mums labākās cenas aviobijētēm!

Iepazīsti pasauli ar Council on International Education Exchange

Studentu un Jaunatnes Ceļojumu Birojs
Lačplēša ielā 29, tel. 7284818, 7281558, e-pasts: info@sjcb.lv

WANTED!

Pilna un nepilna laika studentil

WORK & TRAVEL

Programmas cena:
US\$ 625.-

H2B JOBS

Programmas cena:
US\$ 1,100.-

Darbs Floridā!



WWW.CEF.LV

ARHITEKTU IELA

1-307

TEL: 7222-302

7222-303



DATORPAKALPOJUMI

internets, e-pasts, word, excel, drukas darbi,

skenēšana, cd ierakstīšana

DATORTEHNIKAS TIRDZNICĪBA

datori, printeri un to piederumi,

datortehnikas remonts, datorlietu izveide

KONFERENCŪ ZĀLES PAKALPOJUMI

multimēdiu iespējas, datorizētas darbavietas



UZRAKSTI SAVU KURSADARBU PIE MUMS!

Stacijas ielā, 1
Rīga, LV-1050
Tāls: 7018742
Fakss: 7018739
<http://www.iposts.lv>
E-pasts: info@iposts.lv

NICKIŅĪTA

Mūsu jaunā adrese:
K. Barona iela 34,
2. stāvā, tālr. 7283303

**Skaistumkopšanas
salona speciālisti ir gatavi
palīdzēt kļūt pievilcīgākiem**

- Veido frizūras un make-up!
- Manikīra, pedikīra, kosmetologa pakalpojumi
- Darbojas solārijs
- LU studentiem, mācībspēkiem un darbiniekiem, uzrādot aplieciņu, joprojām cenu atlaides!
- Klienta kartēm darbojas loterija, kurā visi laimē!

"Universitātes Avīze"

(Iznāk katru otro otrdienu)

Redaktore ILZE BRINKMANE
Tekstus rediģē IEVA ZIEMELE
Fotogrāfs TOMS GRĪNBERGS
Tekstus ievada BRIGITA KERSTENA
Datorsalikumu veido GUNTARS STEPĀNS

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586
(pastkastīte atrodas LU kancelejā)
Tālruni: 7034328, 7034329; Fakss un aut. atb. 7034330
Elektroniskais pasts: luua@lanet.lv
Mājas lapa Internetā: <http://www.lanet.lv/~luua>
Reģistrācijas apliecība Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta.
Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.